

HRVATSKI CENTAR
ZA POLJOPRIVREDU, HRANU I SELO

IZVJEŠĆE O RADU

1. siječnja – 31. prosinca 2009.

Zagreb, travanj 2010.

SADRŽAJ

1. O CENTRU	3
2. UNUTARNJE USTROJSTVO	3
3. USTROJSTVENE JEDINICE	7
3.1. URED RAVNATELJICE	7
3.2. ZAVOD ZA ZAŠTITU BILJA	9
3.3. ZAVOD ZA VINOGRADARSTVO, VINARSTVO I VOĆARSTVO	18
3.4. ZAVOD ZA TLO I OČUVANJE ZEMLJIŠTA	29
3.5. ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU I HRANU	32
3.6. ZAVOD ZA AGRARNU EKONOMIKU I SELO	33
3.7. ZAVOD ZA MASLINARSTVO I JUŽNE KULTURE	34
4. KRATICE KOJE SE KORISTE U TEKSTU	38

1. O CENTRU

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo (u daljnjem tekstu: Centar) osnovan je na temelju Zakona o osnivanju Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo (Narodne novine, br. 25/09 - u daljnjem tekstu: Zakon), od 25. veljače 2009. Na temelju članka 16. stavka 2. Zakona i Odluke o pripajanju, postojeći zavodi: Zavod za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske (koji je bio sljednik institucije Entomološka sekcija osnovane 1909. godine), Hrvatski zavod za vinogradarstvo i vinarstvo (osnovan 1996. godine), Zavod za voćarstvo (osnovan 2001. godine), Zavod za tlo (osnovan 2001. godine) te ustanova Stanica za južne kulture Dubrovnik (koja djeluje od 1908. godine) prestali su poslovati kao samostalne pravne osobe s 30. lipnjem 2009. i nastavili su s radom s 1. srpnjem 2009. kao ustrojstvene jedinice Centra.

Djelatnost Centra odvija se sukladno Zakonu o osnivanju HCPHS-a (NN 25/09), Statutu Centra i drugim zakonima kao:

- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 152/08)
- Zakon o biljnom zdravlju (NN 75/05)
- Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (NN 70/05)
- Zakon o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08) i
- Zakon o vinu (NN 96/03)

Temeljne zadaće Centra su:

- ispitivanja, analize i praćenja te preporuke prognoze, mišljenja i izdavanja atestiranih i stručnih dokumenata u područjima zaštite bilja, vinogradarstva, voćarstva, vinarstva, maslinarstva te analize i praćenje stanja tla,
- istraživanje u području biotehničkih znanosti, polje agronomije na problematici pojedinih poljoprivrednih proizvodnji i sektora,
- konzistentno istraživanje poljoprivredno prehrambene politike, marketinga i tržišta (s izvedenicama prema drugim posebnim politikama, naročito nacionalnoj gospodarskoj politici),
- konzistentno istraživanje programa ruralnog razvoja i sociologije sela,
- istraživanje novih proizvodnih programa u poljoprivredi i oplemenjivanje i utrživanje poljoprivrednih proizvoda,
- širenje znanja i suradnja s gospodarskim sektorom u širem području primjene rezultata znanstvenih spoznaja,
- istraživanje problema upravljanja i ekonomike poljoprivredne proizvodnje i poljoprivrednih gospodarstava.

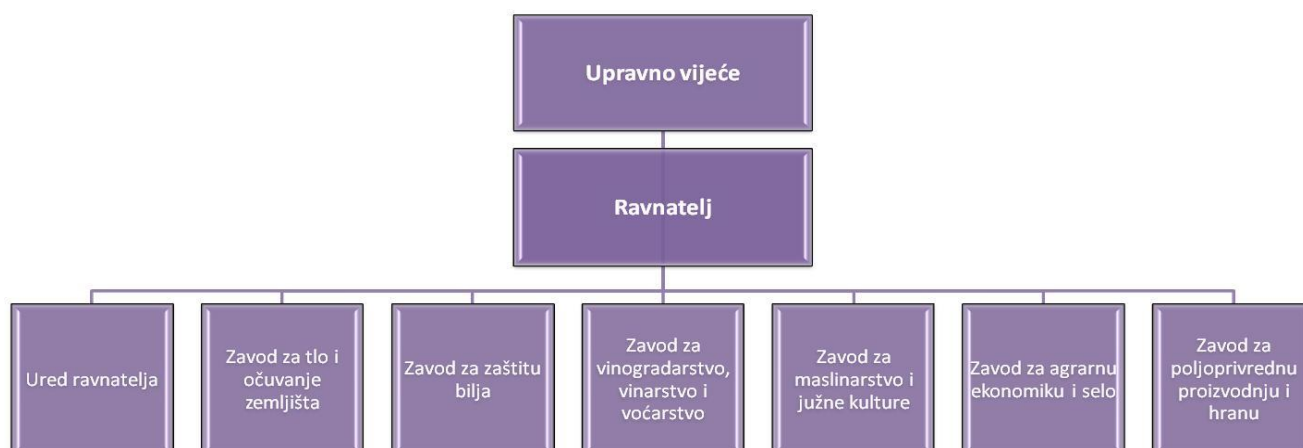
2. UNUTARNJE USTROJSTVO

Organizacijska shema

Sukladno Statutu, sastav Centra kao jedinstvene i pravne cjeline čine sljedeće ustrojstvene jedinice: Ured ravnateljice, Zavod za zaštitu bilja, Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo, Zavod za tlo i očuvanje zemljišta, Zavod za poljoprivrednu proizvodnju i hranu, Zavod za agrarnu ekonomiku i selo i Zavod za maslinarstvo i južne kulture.

Zavodi Centra nalaze se na nekoliko lokacija: Ured ravnateljice, Zavod za zaštitu bilja, Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo kao i novoosnovani Zavod za poljoprivrednu proizvodnju i hranu te Zavod za agrarnu ekonomiku i selo nalaze se u Zagrebu, Zavod za tlo i očuvanje zemljišta u Osijeku, a Zavod za maslinarstvo i južne kulture u Dubrovniku.

Slika 2.1. Shema unutarnjeg ustrojstva Centra (prema Statutu)

Upravno vijeće

Upravno vijeće Centra koje čine predsjednik i četiri člana upravlja Centrom vodeći njegovu financijsku i poslovnu politiku utvrđenu Statutom.

Na temelju članka 30. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 101/98, 15/00, 117/01, 199/03, 30/04 i 77/09) i članka 6. stavka 2. Zakon o osnivanju Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo („Narodne novine“, br. 25/09), Vlada Republike Hrvatske imenovala je članove Upravnog vijeća Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo u sastavu:

- Josip Kraljičković, dipl. ing. – predsjednik
- mr. sc. Višnja Ljubetić – član
- Željka Gudelj Velaga, dipl. ing. – član
- Luka Živanović, upr. iur. – član i
- Siniša Cvjetković, dipl. ing. u ime djelatnika Centra.

Upravno vijeće Centra održalo je u 2009. godini od osnivanja Centra 1. srpnja 2009. godine ukupno 8 sjednica. Raspravljalo se i usvajani su akti Centra i to:

- Poslovnika o radu Upravnog vijeća i Statuta Centra,
- određivanje visine naknade članova Upravnog vijeća,
- rasprava o Izvješću o stanju pojedinih Zavoda Centra,
- donošenje Odluke o pokretanju postupka akreditacije prema normi 17025 za sve laboratorije Centra,
- donošenje odluke o raspisivanju javnog natječaja za imenovanje ravnatelja i pomoćnika ravnatelja Centra,
- imenovanje dr. sc. Ljiljane Gašparec-Skočić ravnateljicom,
- donošenje Odluke o imenovanju dr. sc. Marija Bjeliša za vršitelja dužnosti pomoćnika ravnateljice Centra za stručne, istraživačke i razvojne poslove,
- donošenje Odluke o imenovanjima vršitelja dužnosti predstojnika zavoda Centra,
- rasprava o prijedlogu Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta Centra,
- rasprava o ustupanju zemljišta za izgradnju Studentskog doma u Dubrovniku, donošenje zaključka o potrebi sastanka s gradskim tijelima u Dubrovniku,
- prihvaćanje informacije o izboru Siniše Cvjetkovića, dipl. ing. za člana i mr. sc. Nenada Novaka za zamjenika člana Upravnog vijeća kao predstavnika radnika Centra,
- donošenje odluke kojom se prihvaća Informacija o načinu izrade proračuna Centra,
- donošenje Odluke o raspisivanju javnog natječaja za nabavu laboratorijske opreme,
- usvajanje Pravilnika o korištenju službenih i privatnih automobila i mobilnih telefona Centra za službene potrebe,
- prihvaćanje Smjernica programa razvoja Zavoda za maslinarstvo i južne kulture,

- donošenje Odluke kojom se prihvaća Program rada i financijski plan Centra za 2010. godinu.

Kvalifikacijska struktura zaposlenika

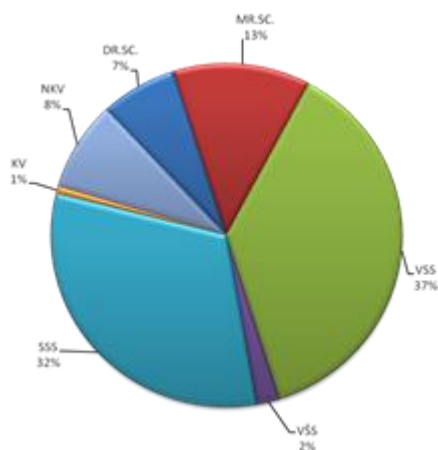
S danom 31. prosinca 2009. Centar broji 142 djelatnika/ce, od toga 86 djelatnika/ca s visokom stručnom spremom, 44 djelatnika/ca srednje stručne spreme, 1 KV djelatnik i 11 NKV djelatnika/ca. Od ukupnog broja VSS djelatnika zaposleno je 10 doktora znanosti i 18 magistara znanosti. Raspodjela po pojedinim ustrojstvenim jedinicama je prikazana u Tablici 1.

Tablica 2.1. Kvalifikacijska struktura zaposlenika

KVALIFIKACIJA	URED RAVNATELJA	ZZB	ZTOZ	ZVVV	ZMJK	ZPPH	ZAES	UKUPNO
DR. SC.	2	5	1	1		1		10
MR. SC		12	1	4	1			18
VSS	5	13	14	17	8		1	58
SSS	5	9	5	13	12			44
KV			1					1
NKV		1	1		9			11
UKUPNO	12	40	23	35	30	1	1	142

Izvor: UR, prosinac 2009.

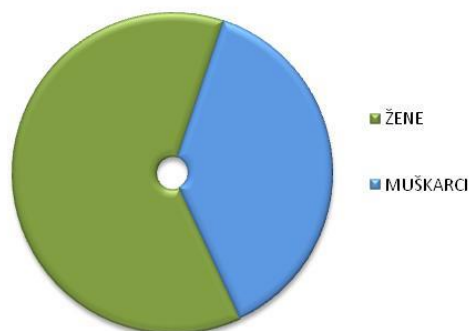
Slika 2.2. Kvalifikacijska struktura djelatnika Centra

Izvor: UR, prosinac 2009.

Od ukupnog broja zaposlenika u Centru 62% čine žene. Prosječna starost djelatnika Centra je 44 godine.

Slika 2.3. Zatupljenost spolova

Izvor: UR, prosinac 2009.

Obrazovanje

Ukupno je 29 djelatnika Centra na poslijediplomskom studiju, od toga 27 djelatnika na doktorskom studiju i dva djelatnika na magistarskom.

Ured ravnateljice ima 1 djelatnika na doktorskom studiju.

Zavod za tlo i očuvanje zemljišta - na poslijediplomskom doktorskom studiju trenutno ima 4 djelatnika Zavoda.

Zavod za zaštitu bilja – na poslijediplomskom doktorskom studiju trenutno je 14 stručnjaka. U 2009. godini poslijediplomski doktorski studij upisalo je 11 stručnjaka ZZB-a, dok je njih troje upisalo ranijih godina. Troje stručnjaka ZZB-a nakon završenog dokorskog studija napredovalo je u znanstvenom zvanju te je steklo titulu znanstvenog suradnika. Dvoje stručnjaka ZZB-a steklo je titulu magistra znanosti.

Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo - na poslijediplomskom studiju trenutno je 8 djelatnika Zavoda, od toga 6 djelatnika na doktorskom studiju, a 2 na magistarskom studiju.

Zavod za maslinarstvo i južne kulture - na poslijediplomskom doktorskom studiju trenutno je 1 djelatnik Zavoda.

Zavod za agrarnu ekonomiku i selo - na poslijediplomskom doktorskom studiju je 1 djelatnik Zavoda.

3. USTROJSTVENE JEDINICE

3.1. URED RAVNATELJICE

Ured ravnateljice Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo (u daljnjem tekstu: Centar) obavljao je sljedeće aktivnosti:

- Određivanje postojećeg stanja u Zavodima kao samostalnim subjektima s osvrtom na organizaciju rada, imovinsko i financijsko stanje i izradu privremenih bilanci,
- Održavanje radionica u svezi pokretanja postupka akreditacije laboratorija prema europskim standardima,
- Uvođenje jedinstvenog informatičko-financijskog sustava Centra,
- Izrada završnih računa i konačnih bilanci s 30.6. po Zavodima i izrada završnog računa Centra s 31. prosinca,
- Izrada programa rada i financijskog plana Centra za 2010.,
- Prezentacija zadaće Centra javnosti putem sredstava informiranja i putem usmenih prezentacija na raznim skupovima,
- Postupci upisa Centra i brisanja dosadašnjih Zavoda kod Trgovačkog suda u Zagrebu, Osijeku i Dubrovniku te drugih državnih tijela kao što su Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje,
- Prijave i odjave za 142 djelatnika Centra kod Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- Obavješćavanje svih poslovnih partnera dosadašnjih Zavoda o statusnoj promjeni,
- Izrada novih ugovora o poslovnoj suradnji iz raznih područja,
- Izrada Odluka za nabavu roba i usluga koje ne podliježu Zakonu o javnoj nabavi,
- Provedba javnog nadmetanja za nabavu laboratorijske opreme,
- Pripremanje materijala za sjednice Upravnog vijeća i izrada raznih izvješća,
- Sudjelovanje u izradi Strategije razvoja Zavoda za maslinarstvo i južne kulture,
- Izrada Pravilnika o korištenju službenih i privatnih automobila i mobilnih telefona Centra za službene potrebe, izrada Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta Centra, izrada prijedloga za ovrhu,
- Poslovno-pravna suradnja s odvjetničkim uredom na rješavanju imovinsko-pravnih pitanja,
- Poslovi oko stručnog usavršavanja djelatnika Centra, poslovi u vezi godišnjih odmora i rješenja o godišnjim odmorima.

Sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima

- 32. svjetski kongres vinogradarstva i vinarstva, Zagreb, 25. - 30. lipnja 2009.
- Gašparec-Skočić, Lj., Bedek, Ž., Banić, B.: Wine Marketing Trends in the Republic of Croatia
- Tratnik, M., Gašparec-Skočić, Lj., Milat, V., Kangjera, H.: Sustainability of Small Wine Producers in the Republic of Croatia through Changes of Estate Structure
- Kovačić, D., Grgić, I., Gašparec-Skočić, Lj.: Market Liberization and Croatian Wine Production
- Kolega, A., Milat, V., Gašparec-Skočić, Lj.: Need of Implementation of Trade Mark for Dalmatian Plavac in Croatia

Izlaganja na stručnim skupovima

- Gašparec-Skočić, Lj., Kraljičković, J.: Uloga Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo u razvoju hrvatske poljoprivrede, Iločka berba grožđa, Ilok, 4. rujna 2009.
- Gašparec-Skočić, Lj.: Uloga Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo u razvoju hrvatske poljoprivrede, Sabatina 2009., Trogir, 5. - 7. studenoga 2009.

- Gašparec-Skočić, Lj.: Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo u razvoju hrvatske poljoprivrede, VINCRO 2009., Polača, 20. - 21. studenoga 2009.
- Gašparec-Skočić, Lj.: Uloga Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo u razvoju hrvatske poljoprivrede, Pitomački vinski puti, Pitomača, 11. prosinca 2009.
- Gašparec-Skočić, Lj.: Vinski forum na temu pospješivanja izvoza hrvatskih vina, Kutjevo, 28. listopada 2009.
- Bjeliš, M.: Metode suzbijanja mediteranske voćne muhe. 53. Seminar HDBZ-a, Opatija 10. – 13. veljače 2009.
- Bjeliš, M.: Metode zaštite masline u ekološkoj proizvodnji, Opuzen 15. veljače 2009.
- Bjeliš, M.: Rezultati PPN *Rhagoletis cingulata* Loew (Diptera, Tephritidae) tijekom 2008. godine. Godišnji skup zaštite bilja HZPSS-a, Vrbovec, 25. veljače 2009.
- Bjeliš, M.: Preporuka za maslinare o maslininoj muhi: Dalmatinsko Blago, Radio Split, 5. srpnja 2009.
- Bjeliš, M.: Plodovi zemlje, preporuka za maslinare, 28. srpnja 2009.
- Bjeliš, M.: Pre- and Post-Release Control of Sterile *Ceratitis Capitata* Wied. Males Quality Released by Automated Ground Release Machine, FAO/IAEA Coordinated Research Project: Improving Sterile Males Performances in Fruit Fly Sterile Insect Techniques Programs, Pereybere, Mauritius, 20. rujna 2009.
- Bjeliš, M.: Nove štetočinke vinove loze u Primorskoj Hrvatskoj. Sabatina 2009. Trogir, 5. – 7. studenoga 2009.

Objavljeni radovi

- Gašparec-Skočić, Lj., Maletić, E., Alpeza, I., Milat, V., Čačić, J. (2009): Vinogradarstvo i vinarstvo Hrvatske, Vinogradarski i vinski atlas Republike Hrvatske, str. 12-27, Business Media Croatia d.o.o., Zagreb 2009.
- Bjeliš, M., Radunić, D., Masten, R. (2009): Metode suzbijanja mediteranske voćne muhe, Glasilo biljne zaštite, br.1/2 dodatak,18-19, 2009.
- Bjeliš, M. (2009): Proljetna zaštita masline. Maslina, Časopis za maslinarstvo i uljarstvo, godina 6, broj 25, 38-40, 2009.
- Bjeliš, M. (2009): Buhačem protiv moljca. Maslina, Časopis za maslinarstvo i uljarstvo, godina 6, broj 26, 38-40, 2009.
- Bjeliš, M. (2009): Suzbijanje maslininog moljca *Prays oleae* Bern pripravcima iz različitih grupa insekticida, 4. Znanstveno stručno savjetovanje hrvatskih voćara s međunarodnim sudjelovanjem, Zbornik sažetaka, 80-81, Rovinj, 4. - 6. ožujka 2009.
- Bjeliš, M. (2009): Control of Olive Fruit Fly - *Bactrocera Oleae* G. (Diptera, Tephritidae) by Mass Trapping and Bait Sprays Methods in Dalmatia. 9th Slovenian Conference on Plant Protection with International Participation, Abstract Volume, pp 120-121, Nova Gorica, 4. - 5. ožujka 2009.
- Bjeliš, M., Radunić, D. (2009): Control of Olive Moth - *Prays Oleae* B. (Lepidoptera, Hyponomeutidae) Fruit Generation by Insecticidal Cover Sprays. 9th Slovenian Conference on Plant Protection with International Participation, Abstract Volume, pp. 121, Nova Gorica, 4. - 5. ožujka 2009.

Osnivanje i ustrojavanje Centra praćeno je nastupima u medijima (TV, radio, tiskovine).

3.2. ZAVOD ZA ZAŠTITU BILJA

Zavod raspolaže poslovnim prostorom u okviru Agronomskog fakulteta u Zagrebu, od 351,16 m² koji je u postupku rješavanja imovinsko-pravnih odnosa. Korisnik je zgrade i zemljišta na Rimu ukupne površine 7,2710 ha. Vlasnik zgrade i zemljišta je Republika Hrvatska. RH dozvolila je gradnju zgrade veličine cca 3.200 m² za potrebe Zavoda kreditom Svjetske banke u iznosu od 4.600.000 eura.

Zavod ima ispostave u Osijeku i Solinu. Vlasnik je i posjednik 50 m² poslovnog prostora u Solinu u stambenoj zgradi, a u kojem se nalazi priručni laboratorij.

Zbog rješavanja imovinsko pravnih pitanja s gradom Splitom, poslovni prostor još nije uknjižen u gruntovnicu. Potrebno je izvršiti upis objekta i etažiranje prostora.

Od opreme Zavod raspolaže:

- uredskom i informatičkom opremom,
- laboratorijskom opremom,
- i od prijevoznih sredstava jednim traktorom.

Rezultati

Obavljanje poslova sukladno Zakonu o biljnom zdravstvu (NN 75/05):

- Programi posebnog nadzora - način provođenja, nositelji i provoditelji posebnog nadzora i štetne organizme radi kojih se obavlja posebni nadzor određuje ministar godišnjim programom, na prijedlog čelnika nadležne uprave. Prati se pojava karantenski štetnih organizama, a u slučaju pronalaska obavještava se nadležnu upravu i izrađuju se preporuke o daljnjim postupcima za sprječavanje širenja na području RH (Plan za ovu godinu je program posebnog nadzora u svezi: *Globodera rostochiensis* i *G. pallida*, *Synchytrium endobioticum*, *Ralstonia solanacearum* i *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, *Bursaphelenchus xylophilus*, *Phytophthora ramorum*, *Diabrotica virgifera virgifera*, *Pepino mosaic virus* – *PepMV*, *Dryocosmus kuriphilus*, *Anoplophora chinensis*, *Flavescence dorée*, Karantenske *Tephritidae*, *Ceratitis capitata*, *PSTVd*, *Rhynchophorus ferrugineus*, *Tuta absoluta*, *Giberella circinata*, Virusi reprodukcijanskog sadnog materijala voća i vinove loze, Virusi na sjemenskom krumpiru te invazivne strane korovne vrste). Programi se izvode zajedno sa stručnjacima fitosanitarnog sektora MPRRR-a. Od godine do godine se dodaje novi program ili stari prestaje, sukladno EU-direktivama (odlukama) i EPPO-preporukama (Tablica 3.2.1. i Tablica 3.2.2.).

Tablica 3.2.1. Zbirni prikaz napravljenih očevida u programu posebnog nadzora

aktivnosti sukladne čl. 14 Zakona o biljnom zdravstvu (NN 75/05)	2008.	2009.	Indeks %
<i>Dryocosmus kuriphilus</i> - kestenova osa šiškarica	19	19	100
<i>Rhynchophorus ferrugineus</i> - crvena palmina pipa	0	15	
<i>Flavescence dorée</i> – fitoplazma vinove loze (vektori, samo u 2009.)	0	19	
<i>Phytophthora ramorum</i> - venuće i sušenje hortikulturnih biljaka	17	22	129
<i>Anoplophora chinensis</i> – azijska strizibuba	14	17	121
<i>Bursaphelenchus xylophilus</i> – borova nematoda	25	25	100
<i>Globodera rostochiensis</i> i <i>G. pallida</i> – krumpirove cistolike nematode	11	12	109
<i>Diabrotica virgifera virgifera</i> – kukuruzna zlatica	1	21	
<i>Ralstonia solanacearum</i> i <i>Clavibacter michiganensis</i>	28	29	104
<i>Synchytrium endobioticum</i> - Rak krumpira	7	19	271
Invazivne strane korovske vrste u Hrvatskoj	53	44	83
ukupno	175	242	138

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

Tablica 3.2.2. Zbirni prikaz analiziranih uzoraka u programu posebnog nadzora

aktivnosti sukladne čl. 14 Zakona o biljnom zdravstvu (NN 75/05)	2008.	2009.	Indeks %
<i>Rhynchophorus ferrugineus</i> - crvena palmina pipa	-	1	
<i>Flavescence dorée</i> – fitoplazma vinove loze (vektori, samo u 2009.)	-	385	
<i>Flavescence dorée</i> – fitoplazma vinove loze (vinova loza, pavitina)	26	35	
<i>Erwinia amylovora</i> (Burill) Winslow et al. - bakterijska palež	20	5	25
<i>Phytophthora ramorum</i> - venuće i sušenje hortikulturnih biljaka - analizirani uzorci	40	46	115
<i>Anoplophora chinensis</i> – azijska strizibuba	38	42	111
<i>Bursaphelenchus xylophilus</i> – borova nematoda	43	48	112
<i>Globodera rostochiensis</i> i <i>Globodera pallida</i> – krumpirove cistolike nematode	533	566	106
<i>Diabrotica virgifera virgifera</i> – kukuruzna zlatica	15	70	467
<i>Ralstonia solanacearum</i>	122	146	120
<i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	107	113	106
<i>Synchytrium endobioticum</i> - rak krumpira	13	34	262
Uzorkovanje i analiza presadnica, biljaka i plodova konzumne rajčice na Pepino mosaik virus - PepMV	303	223	74
Broj obavljenih analiza na Potato spindle tuber viroid (PSTVd) (prva godina)	-	66	
Invazivne strane korovske vrste u Hrvatskoj	15	15	100
ukupno	1.275	1.795	141

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

- Izvještajno prognozni poslovi (IPP) - prati se zdravstveno stanje bilja tijekom njegova rasta i razvoja na poljima, u nasadima, objektima i drugim površinama, uključujući i samoniklo bilje, radi prikupljanja podataka o pojavi, intenzitetu napada, populaciji i proširenosti organizama štetnih za bilje i biljne proizvode i o tome vodi sustavna evidencija. Prikupljaju se biološki, meteorološki i drugi podaci važni za prognoziiranje pojave štetnih organizama. Na temelju prikupljenih podataka otkrivaju se štetni organizmi, prognozira se njihova pojava, razvoj i kretanje populacije te se određuju optimalni rokovi za njihovo suzbijanje (Tablica 3.2.3. i Tablica 3.2.4.).

Tablica 3.2.3. Zbirni prikaz napravljenih očevida u IPP-u

aktivnosti sukladne čl. 6 Zakona o biljnom zdravstvu (NN 75/05)	2008.	2009.	Indeks %
Bolesti u ratarskim kulturama, krmnom i industrijskom bilju	43	48	112
Bolesti krumpira	7	5	71
Štetnici u zaštićenim prostorima	50	34	68
Štetnici u ratarskim kulturama, krmnom i industrijskom bilju	25	20	80
Štitaste uši	37	34	92
Ukrasno drveće, grmlje i divlja flora	10	14	140
Korovi u kukuruzu i krumpiru	31	24	77
Ekonomski važni korovi	70	53	76
Korovi u uljanoj repici, strnim žitaricama, strništu i vinogradima	45	50	111
Voćarstvo - vinogradarstvo	21	21	100
Ratarske kulture	15	12	80
Skladišta i glodavci	26	21	81
ukupno	380	336	88

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

Tablica 3.2.4. Zbirni prikaz analiziranih uzoraka u IPP-u

aktivnosti sukladne čl. 6 Zakona o biljnom zdravstvu (NN 75/05)	2008.	2009.	Indeks %
štetnici u zaštićenim prostorima	71	64	90
štitaste uši	102	98	96
ratarske kulture	54	50	93
štetnici skladišta	10	8	80
ukupno	237	220	93

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

Aktivnosti sukladne Pravilniku o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama (NN 74/06) i Naredba o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja Pepino Mosaic Virus (NN 56/08).

Tablica 3.2.5. Laboratorijske analize uvoznog merkantilnog i sjemenskog krumpira na bakterije

broj laboratorijskih analiza	2008.	2009.	Indeks %
<i>Ralstonia solanacearum</i>	119	143	120

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

Tablica 3.2.6. Laboratorijske analize na viruse i vektore

laboratorijske analize	2008.	2009.	Indeks %
TYLCV	14	10	71
<i>Bemisia tabaci</i> (kukac vektor virusa TYLCV)	36	3	8
PepMV	303	223	74
PPV	1564	1130	72
PSTVd	-	66	-
ukupno	1.917	1.432	225

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

Aktivnosti sukladne Pravilniku o fitosanitarnom upisniku i biljnim putovnicama (NN 54/07).

Tablica 3.2.7. Zdravstveni pregledi sjemenskog i sadnog materijala

broj napravljenih očevida	2008.	2009.	Indeks %
zdravstveni pregled voćnog i loznog sadnog materijala	238	172	72
zdravstveni pregled povrća	64	30	47
zdravstveni pregled sjemenskog krumpira	12	21	175
zdravstveni pregled cvijeća	112	30	27
zdravstveni pregled rasadnika proizvođača sadnica ukrasnog drveća i grmlja	64	22	34
laboratorijske analize uzoraka tla iz rasadnika voćaka, vinove loze, ukrasnog bilja i s površina za uzgoj sjemenskog krumpira na nazočnost nematoda	321	383	119

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

- Aktivnosti sukladne Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe koje obavljaju promet sredstvima za zaštitu bilja na veliko i malo, te o načinu i postupku osposobljavanja zaposlenika koji čuvaju i izdaju sredstva za zaštitu bilja (NN 40/96, 96/98, 155/04, 8/06, 146/08).

U 2009. održana su 2 tečaja od kojih 1 za kandidate koji polažu tečaj prvi put te 1 tečaj za kandidate kojima je istekla iskaznica. U sklopu toga održano je 5 ispita. Iskaznice su izdane na temelju članka 21. i članka 23.: 26 iskaznica prvi put; 41 iskaznica je obnovljena i 109 trajnih iskaznica. U 2008. održano je 5 tečajeva od kojih 1 za kandidate koji polažu tečaj prvi put te 4 tečaja za kandidate kojima je

istekla iskaznica. U sklopu toga održano je 6 ispita. Iskaznice su izdane na temelju članka 21. i članka 23.: 15 iskaznica prvi put; 124 iskaznice su obnovljene i 85 trajnih iskaznica.

➤ **Obavljanje poslova sukladno Zakonu o sredstvima za zaštitu bilja (NN 70/05):**

- Ocjenjivanje sredstava za zaštitu bilja u postupku registracije - u postupku se ocjenjuje dostupna dokumentacija da bi na osnovi prijedloga Zavoda sredstvo za zaštitu bilja moglo biti registrirano za promet u RH. Podnositelj zahtjeva i osoba na koju glasi rješenje o registraciji sredstva plaća naknadu.

Ocjenjivanje sredstava za zaštitu bilja – zbirno 2008. i 2009.

Gotove ocjene – 9

Zaustavljen proces ocjene zbog nedostatne dokumentacije – 14

Zaustavljen proces ocjene u MPRRR jer nema zakonske osnove za registraciju – 9

Ocjene u tijeku – 42

- Laboratorijska ispitivanja sredstava – analiziraju se uzorci sredstava za zaštitu bilja (Tablica 3.2.8) pri inspekcijskom nadzoru ili na zahtjev pravnih ili fizičkih osoba. Troškove analize uzoraka iz inspekcijskog nadzora snosi osoba na koju glasi rješenje o registraciji sredstva ako to sredstvo nije u skladu s rješenjem o registraciji. Troškove za analize koje se obavljaju na zahtjev pravnih ili fizičkih osoba plaćaju te osobe.

Tablica 3.2.8. Broj uzoraka i analiza sredstava za zaštitu bilja

Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (NN 70/05) čl. 46	2008.	2009.	Indeks %
Broj uzoraka	193	157	81
Broj analiza	993	946	95

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

Aktivnosti obavljane vlastitom djelatnošću:

Tablica 3.2.9. Analiza uzoraka na zahtjev vlasnika, proizvođača, fitoinspektora i sudsko vještačenje

broj analiziranih uzoraka	2008.	2009.	Indeks %
na zahtjev vlasnika	22	25	114
fitoinspektori	-	3	
vještačenje	8	1	13
broj napravljenih očevida			
sudski očevid	2	0	0

- *Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.*

- Provedba godišnjeg programa Ministarstva postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja provodi se temeljem godišnjeg programa MPRRR-a. Cilj programa je provjeravanje kakvoće SZB-a u prometu. Priprema se zajedno sa stručnjacima Fitosanitarnog sektora MPRRR-a. Obavljaju se analize sredstava za zaštitu bilja koje je dostavila inspekcija.

Tablica 3.2.10. Broj analiziranih uzoraka u postregistracijskim programima P-1 i P-2

nazvi programa	2008.	2009.	Indeks %
Postregistracijski program P-1	84	80	95
Postregistracijski program P-1 (jedna aktivna tvar)	10	14	140
Postregistracijski program P-2	56	45	80
Postregistracijski program P-2 (jedna aktivna tvar)	3	25	833

Izvor: HCPHS, ZZB, prosinac 2009.

Sudjelovanje u izradi propisa:

- Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja crvene palmine pipe – *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) (NN 35/09)
- Naredba o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma – *Thrips palmi* Karny iz Tajlanda (NN 55/09)
- Pravilnik o naknadama za poslove zdravstvene zaštite bilja (NN 116/09)
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja gljive *Gibberella circinata* Nirenberg & O'Donnell (NN 55/09)
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja uzročnika bolesti vretenastog gomolja krumpira – Potato spindle tuber viroida (NN 38/09)
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja kestenove ose šiškarice *Dryocosmus kuriphilus* (NN 124/08)
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja borove nematode *Bursaphelenchus xylophilus* (NN 80/08)
- Naredba o poduzimanju mjera za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma *Anoplophora chinensis* (Forster) sin. *Anoplophora malasiaca* (Thomson) (NN 11/08)
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje širenja i suzbijanje krumpirovih cistolikih nematoda je izrađen i stupa na snagu 2010 godine.

Suradnja s drugim institucijama ili pravnim osobama, ugovori i projekti

- ZSR, Osijek: Stručni nadzor nad sjemenskim usjevima žitarica – 1667,93 ha na 45 lokacija (ozimi i proljetni ječam, ozima pšenica), soja – 216,34 ha na 14 lokacija i krumpir – 109,34 ha na 40 lokacija
- Syngenta Agro d.o.o. Biološka istraživanja fungicida za tretiranje pšenice
- Pesticides Safety Directorate, UK: Projekt: CARDS 2004 (HR/2004/IB/AG/01-2004-0401-022901) - Trening vezan uz ocjenjivanje dokumentacije za registraciju sredstava za zaštitu bilja
- Suradnja na području entomologije:
 - Kmetijsko Gozdarski Institut Nova Gorica, Slovenija (Gabrijel Seljak),
 - Plant Protection Service Wageningen, Nizozemska (Maurice Jansen)
 - Agronomski fakultet u Padovi, Italija (prof. Giuseppina Pellizzari)
- Održano pozivno predavanje: „Štitaste uši ukrasnog bilja“ na Agronomskom fakultetu u Zagrebu na poziv predstojnice Zavoda za zoologiju doc. dr. sc. Tanje Gotlin Čuljak, održano predavanje na radionici za HZPSS: „Lichtensia viburni i Fillipia follicularis kao štetnici masline“, Vrbovec
- Suradnja na području mikologije:
 - Wageningen University – Laboratory of Phytopathology, Nizozemska (Matthieu H.A.J. Joosten)
 - Projekt: Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa: “Ekološki prihvatljiva tehnologija uzgoja povrća u krškim područjima” u sklopu “Znanstveno istraživačkog programa tehnologije uzgoja povrća više vrijednosti, uz očuvanje okoliša” (2007. - 2009.)
- Testovi patotipova krumpirovih cistolikih nematoda (predviđeno PPN „Krumpirove cistolike nematode”) na AGES Institutu (Beč, Austrija) - rezultat rada: Biotestovima određeni patotipovi krumpirovih cistolikih nematoda u 6 uzoraka cista koje su izolirane iz zaraženih uzoraka tla tijekom 2008.

- Proficiency testing (Francuska) - provedeno međulaboratorijsko ispitivanje stupnja učinkovitosti vezano na analizu tla na prisutnost cista krumpirovih cistolikih nematoda, identifikaciju i determinaciju

Sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima

- **Radionice/seminari**

- Peček, G., Ćorić, N., Poldrugač, M., Somogyi, D.: Osposobljavanje za rad na HPLC-u (tekućinska kromatografija visoke djelotvornosti) i na GCu (plinska kromatografija)
- Peček, G., Ćorić, N., Poldrugač, M., Somogyi, D., Šabarić, M.: Seminar Validacija u analitičkoj kemiji
- Peček, G., Mrnjavčić, A.: Radionica o izradi sigurnosno-tehničkih listova, Hrvatski zavod za toksikologiju, Zagreb, 12. - 13. listopada 2009.
- Peček, G., Mrnjavčić, A.: TAIEX Workshop on Classification and Labelling System of Dangerous Chemicals, Zagreb, 29. - 30. listopada 2009.
- Lodeta, V., Novak, N.: Radionica o invazivnim vrstama: Tujerodne vrste v Sloveniji, Projekt Thuja, Zavoda Symbiosis u suradnji s međunarodnim organizacijama: DAISE, ISSG-IUCN, NOBANIS, BFIS Ljubljana, Slovenija, 10. ožujka 2009.
- Lodeta, V.: Znanstveni simpozij s međunarodnim sudjelovanjem, Šumarski fakultet: Biološko-ekološke značajke amorfe (*Amorpha fruticosa* L.) u Hrvatskoj. Zagreb, 10. ožujka 2009.
- Lodeta, V.: Hrvatsko botaničko društvo, Prigodna predavanja povodom Dana Planeta Zemlje: Invazivne vrste svuda oko nas, Zagreb, 20. svibnja 2009.
- Lodeta, V.: Sastanak Stručne radne skupine za strane invazivne vrste Bernske konvencije, NP Brijuni, 5. - 7. svibnja 2009.
- Lodeta, V., Novak, A., Flegar, Z.: EPPO Panel on Efficacy Evaluation of Herbicides and Plant Growth Regulators, Zagreb, 10. - 12. prosinca 2009.
- Tomić, Ž.: posjet plantaži borova *Pinus radiata* i laboratoriju Neiker-Tecnalia u kojem se obavlja identifikacija štetnog organizma *Gibberella circinata*, Vitoria-Gasteiz, Španjolska, 30. studenoga -4. prosinca 2009.
- Peček, G., Flegar, Z., Novak, A.: MAFARD – CROCPA/ECPA Meeting, Zagreb, 20. studenoga 2009.
- Tomić, Ž.: *Gibberella circinata* Nirenberg & O'Donnell biologija, simptomi, fitosanitarni rizik Radionica za fitosanitarne inspektore u MPRRR-u, Zagreb, 28. i 30. travnja 2009.
- Korić, B., Lodeta, V., Masten Milek, T.: Radionica iz Zaštite bilja za HZPSS, Vrbovec, 25. veljače 2009.

- **Objavljeni radovi**

- Budinščak, Ž., Križanac, I., Mikec, I. (2009): Važnost američkog cvrčka u vinogradima u Hrvatskoj, Zbornik sažetaka 53. Seminara biljne zaštite, Glasilo biljne zaštite, 1/2 - dodatak, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Mikec, I., Kajić, V., Černi, S., Škorić, D. (2009): Pojava, rasprostranjenost i sprečavanje širenja virusa trsteza u Hrvatskoj, Zbornik sažetaka 53. Seminara biljne zaštite, Glasilo biljne zaštite, 1/2 - dodatak, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Korić, B., Šimala, M., Tomić, Ž., Masten Milek, T. (2009): Prisutne bolesti i štetnici na strnim žitaricama tijekom proljeća 2008., Zbornik sažetaka 53. Seminara biljne zaštite, Glasilo biljne zaštite, 1/2 - dodatak, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Masten Milek, T., Šimala, M. (2009): Štitasta uš *Lichtensia viburni* gospodarski važan štetnik u Hrvatskoj, Zbornik sažetaka 53. Seminara biljne zaštite, Glasilo biljne zaštite, 1/2 - dodatak, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.

- Jelković D., Butorac, I.: Bakterijske bolesti krumpira i mogućnosti zaštite, Zbornik sažetaka 53. Seminara biljne zaštite, Glasilo biljne zaštite, 1/2 - dodatak, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Lodeta, V., Novak, N., Danon, V., Andrijašević, M. (2009): Problem lokvanja (*Nuphar luteum* (L.) SM.) na športsko rekreativnom jezeru Jarun u Zagrebu, Zbornik sažetaka 53. Seminara biljne zaštite, Glasilo biljne zaštite, 1/2 - dodatak, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Hamel, D. (2009): 100 godina Zavoda za zaštitu bilja, Zbornik sažetaka 53. Seminara biljne zaštite, Glasilo biljne zaštite, 1/2 - dodatak, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Vukadin, A., Hrašovec, B. (2009): Novosti u svezi *Anoplophora chinensis* (Forster) u Hrvatskoj (sažetak), Glasilo biljne zaštite, IX; 53. Seminar biljne zaštite, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Peček, G., Šimala, M., Novak, N., Mrnjavčić, A. (2009): Okrugli stol Novi postupak registracije sredstava za zaštitu bilja, Zbornik sažetaka 53. Seminara biljne zaštite, Glasilo biljne zaštite, 1/2 - dodatak, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Korić, B., Tomić, Ž., Šimala, M., Masten Milek, T. (2009): Ramularijska pjegavost na ječmu u Republici Hrvatskoj 9th Slovenian Conference on Plant Protection, Nova Gorica, 4. - 5. ožujka 2009.
- Hamel, D., Mrnjavčić, A. (2009): Okrugli stol o ostacima sredstva za zaštitu bilja u hrani, 44. simpozij agronoma, Opatija, 16. - 20. veljače 2009.
- Somogyi, D., Findrik, Z., Vrsalović Presečki, A., Vasić-Rački, Đ. (2009): Matematičko modeliranje sinteze izoamilacetata katalizirane lipazom u ionskoj kapljevinu, XXI. Hrvatski skup kemičara i kemijskih inženjera, Trogir, 19. - 21. travnja 2009.
- Poldrugač, M., Požar, J., Kovačević, D. (2009): Utjecaj duljine lanca poli(alilamin hidroklorida) na kompleksiranje s natrijevim poli(stirensulfonatom), XXI. Hrvatski skup kemičara i kemijskih inženjera, Trogir, 19. - 21. travnja 2009.
- Šeruga Musić, M., Škorić, D., Budinščak, Ž., Križanac, I., Mikec, I. (2009): Survey of Phytoplasma Diversity in Heavily Grapevine Yellows Affected Areas of Croatia, Extended Abstracts 16 Meeting of ICVG, Dijon, France, 31. kolovoza - 4. rujna 2009.
- Budinščak, Ž., Masten, R. (2009): Kestenova osa šiškarica (*Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu), Zbornik sažetaka, 4. Znanstveno-stručno savjetovanje hrvatskih voćara, Rovinj, 4. - 6. ožujka 2009.
- Šeruga Musić, M., Križanac, I., Budinščak, Ž., Mikec, I., Škorić, D. (2009): Primjena metoda real-time PCR za detekciju fitoplazmi vinove loze ribosomskih skupina 16SrV i 16SrXII-A., Hrvatsko biološko društvo 1885, Zbornik sažetaka 10. Hrvatskog biološkog kongresa s međunarodnim sudjelovanjem 2009.
- Budinščak, Ž. (2009): „Kukci prenosioci fitoplazmi“, Radionica za fitosanitarne inspektore „Sprječavanje unošenja i širenja štetnih organizama“. 28. i 30. travnja 2009.
- Budinščak, Ž. (2009): predavanje za vinogradare i rasadničare na temu „Fitoplazme vinove loze s naglaskom na vektore“, Ilok, 22. svibnja i 4. rujna 2009., Križevci, 7. listopada 2009.
- Budinščak, Ž. (2009): "GY Situation in Croatia" radionica «Grapevine Flavescence Dorée Workshop» Cervignano, Italija, 24. lipnja 2009.
- Vukadin, A., Hrašovec, B. (2009): *Anoplophora chinensis* situation in Croatia Second International Symposium on *Anoplophora chinensis* and *A. glabripennis*: Phytosanitary Strategies and Research, Vertemate Con Moniprio Como, travanj 2009.
- Vukadin, A., Hrašovec, B. (2009): Citrus Longhorn Beetle Situation in Croatia - Two Years after the First Discovery, 3rd Expert Meeting BFW-Federal Research and Training Centre for Forest, Natural Hazards and Landscape, Beč, Austrija, 14. - 16. listopada 2009.

- Hamel, D. (2009): Organska poljoprivreda – bajka ili zbilja? Zbornik radova Seminara DDD i ZUPP - slijedimo li svjetski razvoj?, Zadar, 25. – 27. ožujka 2009. 45-52
- Hamel, D. (2009): Osvrt na Pravilnik o uputama kojih su se obvezni pridržavati korisnici sredstava za zaštitu bilja te uvjetima kojima moraju udovoljavati, Zbornik radova Seminara DDD i ZUPP - slijedimo li svjetski razvoj?, Zadar, 25. – 27. ožujka 2009.
- Korunić, Z., Rozman, V., Halamić, J., Kalinović, I., Hamel, D. (2009): "Insecticidal Potential of Diatomaceous Earth from Croatia", IOBC/WPRS Working Group on "Integrated Protection of Stored Products", Molise, Campobasso, Italija (u tisku)
- Jelković, D. (2009): Utjecaj bolesti na proizvodnju sjemenskog krumpira, Međunarodni znanstveno stručni skup Hrvatsko oplemenjivanje bilja, sjemenarstvo i rasadničarstvo i europske integracije, Šibenik, 30. rujna - 2. listopada 2009.
- Hamel, D. (2009): Skladištenje poljoprivrednog sjemenja, Međunarodni znanstveno stručni skup Hrvatsko oplemenjivanje bilja, sjemenarstvo i rasadničarstvo i europske integracije, Šibenik, 30. rujna - 2. listopada 2009.
- Dminić, I., Masten Milek, T., Bažok, R. (2009): Štitaste uši u maslinicima Istarske županije, Glasilo biljne zaštite, 1/2 -dodatak: 17-18 (sažetak) 53. Seminar biljne zaštite, Opatija, 10. - 13. veljače 2009.
- Masten Milek, T., Šimala, M., Korić, B. (2009): The Scale Insects (Hemiptera: Coccoidea) of Imported Fruits in Croatia (119 abstract), Abstract Volume, 9th Slovenian Conference on Plant Protection, Nova Gorica, Slovenija, 4. - 5. ožujka 2009.
- Šimala, M., Masten Milek, T., Korić, B. (2009): Whitefly Species (Hemiptera: Aleyrodidae) Recorded on Imported Ornamental Plants in Croatia from 2005-2008. Zbornik predavanj in referatov 9. Slovensko posvetovanje o varstvu rastlin Nova Gorica, 4. - 5. ožujka 2009. 385-388
- Lodeta, V., Somođi, I., Novak, N., Zrinski, G. (2009): Water Pest (*Elodea canadensis* - Michx.) as an Important Ecological and Economical Problem for the Hydro Power-Plant – Varaždin-North in Croatia
- Novak, N., Lodeta, V., Sušić, G., Radek, V. (2009): Tree of Heaven (*Ailanthus altissima* (MILL.) SWINGLE) Invasive Alien Species in Croatia, Porto, Portugal, 27. - 30. listopada 2009.
- "EPPO Workshop on Eradication, Containment and Contingency planning", Nova Gorica, Slovenija, 10. - 12. veljače 2009.
- "EPPO Conference on Diagnostics", York, Velika Britanija, 10-13. svibnja 2009.

- **Izvorni znanstveni članci**

- Masten Milek, T., Šimala, M., Ivezić, M. (2009): The Genus *Pulvinaria* Targioni Tozzetti, 1866 (Hemiptera: Coccoidea: Coccidae) with Special Regard on *Pulvinaria hydrangeae* Steinweden, 1946 as a Newly Recorded Species in Fauna of Croatia, *Natura Croatica*, Vol. 18. Num. 2, 2009.
- Masten Milek, T., Šimala, M., Jelovčan, S. (2009): Božje ovčice (Coleoptera: Coccinellidae) kao predatori štitastih uši (Hemiptera: Coccoidea) u Hrvatskoj, *Glasilo biljne zaštite*, 3, 163-173.

- **Stručni članci**

- Bjeliš, M. (2009): Control of Olive Fruit Fly – *Bactrocera oleae* Rossi (Diptera, Tephritidae) by Mass Trapping and Bait Sprays Methods in Dalmatia, Lectures and Papers – Presented at the 9th Slovenian Conference on Plant Protection, Nova Gorica, 4-5: 397-401.
- Bjeliš, M., Radunić, D. (2009): Control of Olive Moth – *Prays oleae* Bernhard (Lepidoptera, Hyponomeutidae) Flower Generation by Insecticide Cover Sprays, Lectures and Papers –Presented at the 9th Slovenian Conference on Plant Protection, Nova Gorica, 4-5: 403-407.

- Bjeliš, M. (2009): Control of Olive Fruit Fly – *Bactrocera oleae* G. (Diptera, Tephritidae) by Mass Trapping and Bait Sprays Methods in Dalmatia, Lectures and Papers – Presented at the 9th Slovenian Conference on Plant Protection, Nova Gorica, 4-5: 120-121.
- Bjeliš, M. (2009): Suzbijanje maslininog moljca *Prays oleae* Bern pripravcima iz različitih grupa insekticida, 4. Znanstveno stručno savjetovanje hrvatskih voćara s međunarodnim sudjelovanjem, Zbornik sažetaka, 80-81, Rovinj, 4. - 6. ožujka 2009.
- Budinšćak, Ž. (2009): Kukci prenosiooci fitoplazmi vinove loze, Glasilo biljne zaštite 5, 336-342
- Korić, B., Tomić, Ž., Šimala, M., Masten Milek, T. (2009): Ramularia Leaf Spot on Barley in the Republic of Croatia, Lectures and Papers – Presented at the 9th Slovenian Conference on Plant Protection, Nova Gorica, 4-5: 273-279.
- Masten Milek, T. (2009): Štitaste uši (Hemiptera: Coccoidea) na vinovoj lozi, Glasilo biljne zaštite 5, 357-368.
- Masten Milek, T., Masten, R. (2009): Eriofidne i Tetranihidne grinje (Arachnida: Acari) na vinovoj lozi, Glasilo biljne zaštite, 5: 343-351.
- Masten Milek, T., Šimala, M. (2009): Status kalifornijske štitaste uši u Hrvatskoj, Glasilo biljne zaštite, 4: 238-247.
- Masten Milek, T., Šimala, M., Korić, B. (2009): The Scale Insects (Hemiptera: Coccoidea) of Imported Fruits in Croatia, Lectures and Papers – Presented at the 9th Slovenian Conference on Plant Protection – Nova Gorica, 4-5: 385-388.
- Šimala, M., Masten Milek, T., Korić, B. (2009): Whitefly Species (Hemiptera: Aleyrodidae) Recorded on Imported Ornamental Plants in Croatia from 2005 – 2008, Lectures and Papers – Presented at the 9th Slovenian Conference on Plant Protection – Nova Gorica, 4-5: 389-396.
- Tomić, Ž. (2009): Sve o pojavi bijele truleži (*Sclerotinia trifoliorum*) u Hrvatskoj, Glasilo biljne zaštite 4, 219-220.

3.3. ZAVOD ZA VINOGRADARSTVO, VINARSTVO I VOĆARSTVO

Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo ne raspolaže vlastitim poslovnim prostorom već ima u najmu poslovni prostor površine 763 m² u Zagrebu, Jandrićeva 42, u kojem su smješteni laboratoriji i uredski prostori.

Osim u Zagrebu, Zavod ima ispostave:

- Rijeka (prostor u najmu površine 55 m²),
- Janjina – Pelješac (prostor u najmu površine 20 m²).

Kako prijašnji Zavod za voćarstvo nije posjedovao vlastiti poslovni prostor, sjedište mu je bilo u unajmljenom poslovnom prostoru veličine 137 m², a onda seli u Jandrićevu 42. Inače u svom vlasništvu raspolaže i poljoprivrednim zemljištem od 31,0933 ha, smještenim na tri lokacije: Sv. Ivan Zelina, Kaštela i Opuzen, s pokušalištima na kojima se obavljaju pokusi s nasadima voća.

Od opreme Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo raspolaže:

- uredskom opremom i najsuvremenijom informatičkom opremom,
- sofisticiranom laboratorijskom opremom za kontrolu kakvoće vina i drugih proizvoda od grožđa i vina koja se provodi referentnim metodama preuzetim od OIV-a i iz regulative Europske unije,
- strojevima i alatima za obradu tla i zaštitu (2 traktora s priključcima),
- te od prijevoznih sredstava s tri osobna vozila.

Rezultati

Obavljanje poslova sukladno zakonskim aktima koji se odnose na vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo:

3.3.1. Odjel za vinogradarstvo

- Vođenje Glavnog upisnika proizvođača grožđa, vina i voćnih vina temeljem Zakona o vinu (NN 96/03) i Pravilnika o vinu (NN 96/96, 7/97, 117/97, 57/00). Poslovi uključuju objedinjavanje podataka iz Upisnika proizvođača grožđa, vina i voćnih vina pristiglih iz županijskih ureda, vođenje glavnog Upisnika za područje RH u digitalnom obliku.

Na dan 31. prosinca 2009. godine kroz Upisnik je evidentirano 17.728 proizvođača, 17.470 ha vinograda (Tablica 3.3.1) i 85.173.598 trsova vinove loze. U sortimentu vinove loze (Tablica 3.3.2) u Republici Hrvatskoj dominantne su Graševina s 25 %, Malvazija istarska s udjelom od 10% i Plavac mali s udjelom od 9%. Dominiraju vinogradi starosti veće od 30 godina. U strukturi proizvođača gotovo 84% proizvođača imaju površine do 1 ha.

Tablica 3.3.1. Površine vinograda i broj proizvođača po županijama, temeljem upisa u Upisnik proizvođača grožđa i vina

županija	broj proizvođača	površine (ha)
Zagrebačka	1.506	774
Krapinsko-zagorska	449	185
Sisačko-moslavačka	122	135
Karlovačka	91	64
Varaždinska	815	382
Koprivničko-križevačka	178	145
Bjelovarsko-bilogorska	111	246
Primorsko-goranska	257	132
Ličko-senjska	86	30
Virovitičko-podravska	126	423
Požeško-slavonska	667	1.372
Brodsko-posavska	117	192
Zadarska	678	839
Osječko-baranjska	475	2.158
Šibensko-kninska	2.151	914
Vukovarsko-srijemska	511	1.789
Splitsko-dalmatinska	3.497	1.826
Istarska	2.662	3.115
Dubrovačko-neretvanska	2.723	2.246
Međimurska	422	471
Grad Zagreb	84	32
ukupno	17.728	17.470

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

Tablica 3.3.2. Sortiment vinove loze u Republici Hrvatskoj

redni broj	naziv sorte	površine (ha)	udio %
1.	graševina	4.382	25
2.	malvazija istarska	1.813	10
3.	plavac mali	1.506	9
4.	merlot	630	4
5.	plavina	587	3
6.	rizling rajnski	580	3
7.	trbljan	509	3
8.	cabernet sauvignon	493	3
9.	chardonnay	490	3
10.	frankovka	472	3
11.	ostale sorte	6.009	34
ukupno		17.470	100

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

- Izrada vinogradarskog katastra temeljem Zakona o vinu (NN 96/03) i Uredbe EU 436/2009. Poslove izrade vinogradarskog katastra preuzela je AP (odluka donesena na sastanku održanom 9. travnja 2009. godine u Kabinetu MPRRR).

Tablica 3.3.3. Površine vinograda (ha) obuhvaćene vinogradarskim katastrom

Površine vinograda (ha) – vinogradarski katastar	26.111
--	--------

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

- Provođenje postupaka zaštite zemljopisnog podrijetla vina za područje RH temeljem Pravilnika o označavanju vina oznakom zemljopisnog podrijetla (NN 7/05, 41/08), Pravilnika o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze (NN 159/04, 14/05, 42/05, 62/05, 3/06, 37/06, 76/06, 44/07, 118/07, 133/07, 86/08, 117/08, 124/08, 148/08, 45/09, 153/09) i Liste zemljopisnih oznaka (NN 6/04, 111/08), koji uključuju očevidе po zaprimljenom zahtjevu te izdavanje prijedloga MPRRR-a za izdavanje rješenja o zaštiti zemljopisnog podrijetla vina. Tijekom 2009. godine obavljeni su očevidi kod 219 proizvođača za 695 vina, te je izdano 240 prijedloga MPRRR-a za izdavanje rješenja o zaštiti zemljopisnog podrijetla vina.

Na dan 31. prosinca 2009. godine u sustavu zaštite zemljopisnog podrijetla nalazi se 888 proizvođača s 2.931 zaštićenim vinom (Tablica 3.3.4.).

Tablica 3.3.4. Kontrolirano zemljopisno podrijetlo

županija	broj proizvođača	broj vina
Zagrebačka	155	485
Krapinsko-zagorska	51	178
Sisačko-moslavačka	30	90
Karlovačka	11	51
Varaždinska	38	124
Koprivničko-križevačka	16	48
Bjelovarsko-bilogorska	12	31
Primorsko-goranska	14	28
Ličko-senjska	4	12
Virovitičko-podravska	19	54
Požeško-slavonska	57	194
Brodsko-posavska	15	52
Zadarska	15	52
Osječko-baranjska	43	196
Šibensko-kninska	27	69
Vukovarsko-srijemska	28	148
Splitsko-dalmatinska	56	159
Istarska	111	409
Dubrovačko-neretvanska	115	259
Međimurska	58	244
Grad Zagreb	13	48
ukupno	888	2.931

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

- Izdavanje rješenja o prometu grožđa za područje RH temeljem Zakona o vinu (NN 96/03). Ugovorna suradnja s Hrvatskim zavodom za poljoprivredno savjetodavnu službu na poslovima izdavanja rješenja za promet grožđa berbe 2009. godine i utvrđivanje kakvoće mošta u svrhu pojačavanja za 2009. godinu. U posao je bilo uključeno 45 djelatnika HZPSS-a.

Za područje Republike Hrvatske u 2009. godini izdano je 645 rješenja za promet grožđa.

3.3.2. Odjel za vinarstvo

- Izdavanje rješenja o pojačavanju mošta/masulja te doslađivanju specijalnih vina temeljem Zakona o vinu (NN 96/03) i Pravilnika o proizvodnji vina (NN 2/05, 137/08).

Izdano je 57 Rješenja za pojačavanje.

- Vođenje evidencije proizvođača i proizvodnje grožđa, vina i drugih proizvoda grožđa i vina te voćnih vina kao i vođenje evidencije uvoznika i korisnika o uvozu, doradi, punjenju, zaliham i prodaji temeljem Zakona o vinu (NN 96/03) i Pravilnika o vinu (NN 96/06, 7/97, 117/97, 57/00).

Obradom podataka iz Evidencija o proizvodnji i zaliham vina u Republici Hrvatskoj (Tablica 3.3.5.), berbe 2008. zabilježena je proizvodnja grožđa od 90.970 t, vina od 589.475 hl i zalihe od 970.620 hl.

Tablica 3.3.5. Proizvodnja grožđa i vina te zalihe

pokazatelj	količina
proizvodnja grožđa	90.970 (t)
proizvodnja vina	589.476 (hl)
ukupne zalihe vina	970.620 (hl)

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

- Izdavanje rješenja o stavljanju u promet grožđa, mošta, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina kao i vinskoga i voćnog octa (uz izdavanje "markica"), temeljem Zakona o vinu (NN 96/03), Pravilnika o proizvodnji vina (NN 02/05, 137/08), Pravilnika o vinskom i voćnom octu (NN 121/05, 53/06), Pravilnika o voćnim vinima (NN 73/06) te Listi tradicionalnih izraza za vino (NN 96/07).
- Izdavanje svjedodžbi o kakvoći vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina i voćnog octa koja se izvoze ili uvoze temeljem Zakon o vinu (NN 96/03), Pravilnika o proizvodnji vina (NN 02/05, 137/08), Pravilnika o vinskom i voćnom octu (NN 121/05, 53/06), Pravilnika o voćnim vinima (NN 73/06) te EC No 479/2008. Uz dokumente koji se izdaju, određuju se i izdaju kontrolne markice koje prate proizvode na tržištu.

Zabilježen je domaći promet vina od 589.051 hl, što je u odnosu na 2008. godinu povećanje od 6%, a uvoz vina je bio 138.602 hl (Tablica 3.3.6.), što je u odnosu na 2008. godinu smanjenje od 5%.

Tablica 3.3.6. Uvoz vina i drugih proizvoda od grožđa i vina u Republiku Hrvatsku

kategorija kakvoće	2008.		2009.		indeks % 2009/2008
	hl	udio %	hl	udio %	
stolno vino	14.356	10	19.438	14	135
stolno vino s k.p.	9.243	6	4.446	3	48
kvalitetno vino	108.738	75	106.580	77	98
vrhunsko vino	911	1	1.024	1	112
pjenušavo, biser, gazirano vino	4.165	3	3.734	3	90
specijalno vino	2.603	2	2.380	2	91
vino za preradu	5.604	4	1.000	1	18
ukupno vina	145.620	98	138.602	98	95
vinski ocat	2.288	74	2.057	72	90
voćni ocat	739	24	464	16	63
voćno vino	6	0	231	8	3.704
koncentrirani mošt i sok	46	2	89	3	192
ukupno drugi proizvodi	3.080	2	2.841	2	92
sveukupno	148.699	100	141.443	100	95

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

Izvoz vina (Tablica 3.3.7) bio je 27.175 hl, što je u odnosu na 2008. godinu smanjenje od 5%.

Tablica 3.3.7. Izvoz vina i drugih proizvoda od grožđa i vina iz Republike Hrvatske

kategorija kakvoće	2008.		2009.		indeks %
	hl	udio %	hl	udio %	2009/2008
stolno vino	1.964	7	971	4	49
stolno vino s kp	-	-	26	0	-
kvalitetno vino	20.451	72	19.960	73	98
vrhunsko vino	3.896	14	4.346	16	112
pjenušavo, biser, gazirano vino	478	2	244	1	51
specijalno vino	1.052	4	1.148	4	109
vino za preradu	724	3	480	2	66
ukupno vina	28.564	86	27.175	2	95
vinski ocat	3.397	72	2.201	68	65
voćni ocat	1.341	28	1.030	32	77
ukupno drugi proizvodi	4.739	14	3.231	11	68
sveukupno	33.303	100	30.406	12	91

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

Ukupan promet vina na tržištu RH u 2009. godini je 650.053 hl (Tablica 3.3.8.) od toga u prometu vina domaće proizvodnje bilo je 515.540 hl.

Tablica 3.3.8. Ukupan promet vina na tržištu RH u 2008.i 2009 godini

kategorija kakvoće	2008.	2009.	Indeks 2009/2008
stolno vino	170.937	175.311	103
stolno vino s k.p.	12.828	16.419	128
kvalitetno vino	372.683	407.166	109
vrhunsko vino	35.633	35.824	101
pjenušavo, biser, gazirano vino	9.031	10.013	111
specijalno vino	7.750	5.322	69
ukupno	608.862	650.053	107

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

Tablica 3.3.9. Zbirni prikaz prometa vina na tržištu te uvoz i izvoz

naziv	2008. (hl)	2009. (hl)	indeks % 2009/2008
promet vina na tržištu	608.862	650.053	107
uvoz vina u RH	145.620	138.602	95
izvoz vina iz RH	28.564	27.175	95

Izvor: HCPHS, ZVVV, 31. prosinca 2009.

Izdano je 58.299.900 komada evidencijskih markica i trakica u postupku izdavanja Rješenja za promet vina i temeljem Svjedodžbi za uvoza vina (Tablica 3.3.10.).

Tablica 3.3.10. Pregled izdanih „markica“ u postupku Rješenja za promet vina i temeljem Svjedodžbi za uvoz vina

vrsta markice (traka)	komada
trake	1.940.883
samoljepljive markice	14.415.292
ugradbene markice	40.437.725
role	1.506.000
ukupno	58.299.900

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

- Organiziranje i provedba senzornog ocjenjivanja vina i voćnih vina temeljem Zakona o vinu (NN 96/03), Pravilnika o voćnim vinima (NN 73/06) te Pravilnika o organoleptičnom ocjenjivanju mošta i vina (NN 106/04).
- Provedba Norme 17025 u području organoleptičnog ocjenjivanja temeljem Zakona o akreditaciji (NN 158/03, 75/09).

Tijekom 2009. zaprimljeno je 4.840 uzoraka, održano je 120 komisija, ocijenjeno je 5.074 uzoraka, prosječno po Komisiji 43 uzorka (Tablica 3.3.11. i 3.3.12.).

Tablica 3.3.11. Broj i struktura ocijenjenih uzoraka

struktura ocijenjenih uzoraka	2008.	2009.	indeks
domaća proizvodnja	3.332	3.789	114
uvoz	1.520	1.285	85
ukupno	4852	5.074	104

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

Tablica 3.3.12. Aktivnosti u postupku dobivanja rješenja za puštanje u promet

naziv	2008.	2009.	Indeks %
ukupni broj uzoraka zaprimljen za postupak dobivanja rješenja za puštanje u promet (uzorci vina, voćnih vina, octeva i voćnih octeva; domaća proizvodnja i proizvodi iz uvoza)	5.023	4.840	96
broj uzoraka koji analitički nisu u skladu sa Zakonom o vinu	150	101	67
broj Komisija održanih do 31. prosinca 2009. godine	117	120	103
ukupni broj uzoraka ocijenjenih na Komisijama	4.852	5.074	105
prosječni broj ocijenjenih uzoraka po Komisiji	42	43	102
broj uzoraka organoleptično neocijenjen u najavljenoj kategoriji kakvoće predloženoj kategoriji	589	850	144

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

- Izdavanje mišljenja o kakvoći po inspekcijskom postupku temeljem Zakona o vinu (NN 96/03).

U inspekcijskom postupku zaprimljeno je i obrađeno 139 uzoraka iz proizvodnje koje je dostavila Vinarska inspekcija Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja; te su 2 uzorka upućena sukladno zahtjevu na dodatne analize u Italiju.

Iz Državnog inspektorata nije dostavljen niti jedan uzorak.

LABORATORIJ ZA FIZIKALNO KEMIJSKA ISPITIVANJA

- Obrada fizikalno-kemijske analize grožđa, mošta, vina, voćnih vina, vinskog i voćnog octa u postupku stavljanja proizvoda u promet, u izvozu i uvozu te ostale analize temeljem Zakona o vinu NN 96/03 i pratećih pravilnika.

Laboratorij za fizikalno-kemijska ispitivanja akreditiran je prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025

- **nacionalni referentni laboratorij za izotope** Državnog zavoda za mjeriteljstvo,
- **referentni laboratorij** Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja prema Pravilniku o uvjetima analize mošta, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina, voćnih vina i drugih proizvoda na bazi voćnih vina (NN 102/04, 64/05),
- **ovlašteni laboratorij** Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja za provođenje fizikalno kemijskih analiza mošta, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina, voćnih vina i drugih proizvoda od voćnih vina te ekoloških proizvoda; Zakon o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 12/01); Pravilnik o uvjetima i načinu upisa u upisnike ekološke proizvodnje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 13/02),
- **ovlašteni laboratorij** Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja za provođenje fizikalno kemijskih analiza jakih alkoholnih i alkoholnih pića prema Pravilniku o ovlašćivanju ispitnih laboratorija za kontrolu kakvoće hrane (NN 92/06).

Analizirano je 5.275 uzoraka što je za 2% više u odnosu na 2008. godinu.

Tablica 3.3.13. Broj analiziranih uzoraka

grupe proizvoda	2008.	2009.	indeks %
vina (uvoz, izvoz, domaći promet)	4.603	4.578	99
voćna vina	70	105	150
vinski ocat	80	59	74
voćni ocat	24	22	92
vina (inspekcija)	124	139	112
mošt	4	3	75
grožđe	86	64	74
ostalo (komercijalni uzorci)	186	305	164
ukupno	5.177	5.275	102

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

- Razvoj i uspostava sustava kvalitete temeljem Zakona o akreditaciji (NN 158/03, 75/09, HRN EN ISO/IEC 17025:2007). Tijekom 2009. godine obavljeni su radovi na pripremi za proširenje područja akreditacije i na voćna vina, ocat te voćni ocat. U pripremi za akreditaciju je i nekoliko dodatnih metoda (određivanje vinske, jabučne i mliječne kiseline). Izvršene su pripremne aktivnosti u svrhu uspostave sustava akreditacije u području organiziranja među-laboratorijskih usporedbi (MLU).
- Razvoj izotopnih metoda. Laboratorij za fizikalno-kemijska ispitivanja pri HCPHS-ZVVV-u nacionalni je referentni laboratorij za izotope Državnog zavoda za mjeriteljstvo, prema Pravilniku o uvjetima i postupku ovlašćivanja referentnih laboratorija u području mjeriteljstva u kemiji (NN 29/08), sukladno Zakonu o mjeriteljstvu (NN 163/03, 194/03 i 111/07). Službene izotopne metode (deuterij, kisik i ugljik) EU definirane su uredbama: EC No 2676/90, EC No 822/97, EC No 2729/2000, EC No 440/2003 i EC No 2120/2004. Laboratorij za fizikalno-kemijska ispitivanja provodi uspostavu i validaciju metoda za određivanje omjera $^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$ i $^{13}\text{C}/^{12}\text{C}$.
- Obavljene su provjere osposobljenosti putem međulaboratorijskih usporedbi (MLU). Usporedbom rezultata dobivenih u laboratoriju s referentnim vrijednostima te njihovom statističkom obradom

može se zaključiti da su postignuta izvrsna slaganja jer je između njih postignut visok koeficijent korelacije.

- Razvoj sustava kvalitete i uvođenje novih metoda. Jedan od zahtjeva norme 17025 je i kontinuirano poboljšavanje sustava kvalitete, te su i u tom pogledu provedene promjene u smislu upravljanja zapisima s poboljšanjem sljedivosti podataka proizvedenih u laboratoriju.

Odjel za voćarstvo

Osnivanje matičnih nasada i formiranje introdukcijskoga i selekcijskog centra. Sukladno čl. 3 Zakona o osnivanju Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo (NN 25/09), Odjel za voćarstvo provodi introdukciju sorata jabuke, šljive, trešnje, marelice, lijeske i kruške, zasnivanje i održavanje matičnjaka te podizanje i održavanje pokusnih voćnjaka jabuke, šljive, kruške, trešnje, višnje, marelice, lijeske, oraha, američke borovnice, ribiza, aronije.

- Poslovi introdukcije sorti dijele se na dvije faze pred-introdukciju i introdukciju.

U pred-introdukcijskim pokusima ispituje se sveukupno:

- 10 sorti i 10 selekcija jabuka;
- 5 selekcija kruški;
- 2 sorte i 2 selekcije šljive;
- 6 sorti i 2 selekcije trešnje.

Sva mjerenja obavljaju se na svih 10 stabala svake sorte. Klasiranje plodova obavlja se na svim plodovima svakog stabla, a mjerenja vezano za fiziku ploda obavljaju se na prosječnom uzorku od 10 plodova.

- Nakon obrade rezultata iz pred-introdukcijskih pokusa započinje proces introdukcije u smislu detaljnijih istraživanja na većem broju sadnica onih sorti koje su se pokazale perspektivne i pogodne za uzgoj u našim uvjetima, točnije na više od 100.

Istraživanja u introdukciji uključuju: praćenje fenofaza te dodatna pomološka mjerenja (stablo, cvatnja, vrijeme konzumne zrelosti ploda, mjerenja ploda u vrijeme berbe i nakon skladištenja, broj plodova po stablu, ukupna težina svih plodova, težina 100 plodova, prosječna visina i širina ploda, duljina peteljke, broj i težina plodova u svakoj klasi, ukupni šećeri, kiseline, tvrdoća plodova, broj oštećenih plodova i tip oštećenosti, organoleptička analiza, broj tretiranja sredstvima za zaštitu bilja, bolesti i štetnici, tip i broj prorjeđivanja, rezidba). Mjerenja se obavljaju na 15 stabala (3 repeticije po 5 stabala), a mjerenja na plodovima obavljaju se na prosječnom uzorku od 10 plodova. Posebni dio introdukcijskog nasada odnosi se i na 18 sorti otpornih na fuzikladij, slabo podložnih pepelnici i bakterijskoj paleži Instituta za oplemenjivanje voća u Dresden-Pilnitzu, Njemačka.

- Suradnjom s ovim vodećim oplemenjivačkim kućama te sa stranim institucijama iz područja voćarstva, čije su djelatnosti iste ili slične onima Zavoda, radi se na introdukciji zaštićenih, novih i interesantnih sorti s kojima hrvatsko tržište još nije upoznato, a dobro su prihvaćene na tržištu u Europi. Također se razvija i suradnja u razmjeni iskustava vezano za tehnologije proizvodnje u voćarstvu. Ostvarena suradnja s oplemenjivačkim kućama je izvrsna, pri čemu su nam već ponuđene najnovije sorte šljiva (Artus Group), bresaka (C.I.V.) te jabuka (Better3Fruit, Cameo Europe).

Stoga je tijekom 2009. godine obavljeno sljedeće:

- Introdukcijski pokusi sorti trešnje u suradnji s Research and Breeding Institute of Pomology Holovousy, Republika Češka i prof. S. Sansavini iz Universita di Bologna, Italija - mjerenje fizikalno-morfoloških parametara na introduciranim sortama Aranka, Halka, Horka, Karešova, Sylvana i Techlovan, te Sweet Early, Early Star, Blaze Star, Black Star, LaLa Star, Grace Star, DCABO85.725.007(Big Star) i DCA BO85.705.001–C9.

- Introdukcijski pokusi sorti šljive u suradnji s Artus grupom, Njemačka i prof. S. Sansavini iz Universita di Bologna, Italija - mjerenje fizikalno-morfoloških parametara na introduciranim sortama Katinka, Rheingold, Topfive, Tophit, Topgigant Plus i Topstar Plus te Black Glow, Black Sunrise, DCA BO B43 F53, DCABOB44C42, DCABOB44G31 i DCABOB45G1.
- Introdukcijski pokusi sorti jabuke u suradnji s SNC Elaris, Francuska, Better3Fruit, Belgija, FreshForward, Nizozemska, Research and Breeding Institute of Pomology Holovousy, Republika Češka, prof. S. Sansavini iz Universita di Bologna i Consorzio Italiano Vivaisti C.I.V, Italija - Mjerenje fizikalno-morfoloških parametara na introduciranim sortama Dalili, Dalistar, Dalinbel, Zari, Nicoter, Nicogreen, 21/5/215, 5/1/230, 22/4/53, 22/3/290, 20/32/200, Rubinstep, Santana, Bellida, civnired s, B3B9-207, B8A3-384, B8A3-323 i Gold Chief.
- Introdukcijski pokusi sorti kruške u suradnji s DCA, Universita di Bologna, Italija - Mjerenje fizikalno-morfoloških parametara na introduciranim selekcijama DCABO91050110-51, DCABO90050103-44, DCABO91050701-41, DCABO91050701-14 i DCABO92050110-69.

U svrhu istraživanja tijekom 2009. godine ostvaren je višak proizvoda koji je stavljen u prodaju. Ostvarena sredstva uključuju PDV.

Tablica 3.3.14. Prodaja voća po vrstama

vrsta voća	kg	ukupno KN
trešnje	301	5.418,00
višnje	21	126,00
ribizi	10	100,00
šljive	5.038	16.348,22
jabuke	51.476	179.330,95
ukupno:	56.846	201.323

Izvor: HCPHS, ZVVV, prosinac 2009.

Sudjelovanje u izradi propisa

- Sudjelovanje u predlaganju stručnih mišljenja i izrada prijedloga propisa prema resornom Ministarstvu u području vinogradarstva, vinarstva i voćarstva - praćenje i analiziranje stanja međunarodnih normi, novih uredbi EU iz područja vinarstva, vinogradarstva i voćarstva te aktivnom sudjelovanju u harmoniziranju istih s postojećim aktima RH
- Sudjelovanje u radu Povjerenstva za izradu Pravilnika o upisu sorti u popis sorti voćnih vrsta pri Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja

Suradnja s drugim institucijama

- Projekt "Formiranje baze podataka izotopnih vrijednosti hrvatskih vina" (Zavod je voditelj projekta). Uz provedbu analize omjera stabilnih izotopa u već pripremljenim uzorcima autentičnih hrvatskih vina planira se u idućoj berbi povećanje broja uzoraka kroz povećanje broja referentnih položaja i sortimenta, te mogućnost proširenja palete analitičkih parametara.
- Ostvaren je kontakt s institucijom DRRR (Deutsches Referenzbüro für Lebensmittel-Ringversuche und Referenzmaterialien, Kempten) i dogovoreno je uključanje Laboratorija za senzorna ispitivanja u program međulaboratorijske kružne analize u području senzornih ispitivanja za godinu 2010.
- Alpe - Jadran projekt - radna grupa za pomokulturu (u projekt su uključene Slovenija, Italija, Austrija, Bosna i Hercegovina, Srbija i Njemačka).
- Utjecaj podloge i razmak sadnje na rast i rodnost - Sortni pokus s dvije sorte trešnje (Regia i Kordia) na 6 različitih podloga (GiSeIA 3, GiSeIA 5, GiSeIA 6, Piku 4.20, PHL-C i Weiroot 72) na 3 različita razmaka sadnje (1.5, 2.5 i 3.5 × 4m) posađen 2006. godine. Ukupno 160 stabala: Regina 122, Kordia 24, Duroni 3 9, Summit 3 i Skeena 2 stabla.

- Utjecaj uzgojnog oblika na rast i rodost - Sortni pokus na sorti Golden Delicious s dva uzgojna oblika – vitko vreteno i *Bibaum* posađen 2008. godine. Provodi se radi poboljšanja uroda pomoću 2 provodnice/stablo i povećanja kvalitete plodova boljom penetracijom svjetlosti korištenjem *Bibaum* stabala, te u cilju ubrzanja normalnih uzgojnih mjera kao npr: rezidba, berba, ručno prorjeđivanje, itd. Parametri se bilježe na ukupno 24 stabla: 12 'Bibaum' stabala i 12 spindle stabala.

Sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima

32. svjetski kongres vinogradarstva i vinarstva, Zagreb, 25. - 30. lipnja 2009.

- Mihaljević, B., Gašparec-Skočić, Lj. (2009): Uspostava vinogradarskog katastra u Republici Hrvatskoj primjenom GIS tehnologije
- Alpeza, I., Bukovčan, R., Bosankić, G., Hren, K., Gašparec-Skočić, Lj. (2009): Quantification of Ethyl Acetate in Wines as a Support in Wine Sensory Evaluation before Market
- Bukovčan, R., Kubanović, V., Vahčić, N., Gašparec-Skočić, Lj., Banović, M. (2009): Determination of Selected Metallic Ions in Croatian White Wines by ICP-OES Method
- Bukovčan, R., Kubanović, V., Kovačević-Ganić, K., Gašparec-Skočić, Lj. (2009): Relationship between Polyphenol Compounds and Total Antioxidant Activity in Plavac mali and Babić Croatian Wines
- Kaštelanac, D., Petric, I.V., Batušić, M., Bukovčan, R., Kubanović, V., Gašparec-Skočić, Lj. Validation of an Spectrophotometric Method for Total Sulphite Determination in Wine
- Petric, I.V., Šimon, S., Kubanović, V., Ugarković, J., Pejić, I. Grape Chemical Composition Evaluation of Autochthonous Croatian Cultivar cv. Škrlet bijeli Clonal Candidates
- Varga, T., Bukovčan, R., Kubanović, V., Gašparec-Skočić, Lj. Validation of Potentiometric Method for Rapid Reducing Sugars Determination in Wine
- Majnarić, F., Mihaljević, B., Bedek, Ž., Bosankić, G. (2009): Stamp – Proof of Traceability in Wine Quality Control in the Republic Croatia
- Alpeza, I., Bukovčan, R., Hren, K., Bosankić, G. (2009): Quantification of Ethyl Acetate as a Support in Wine Sensory Evaluation before Market

44. hrvatski i 4. međunarodni simpozij agronoma, Opatija, 16. - 20. veljače 2009.

- Halapija Kazija, D., Jelačić, T., Vujević, P. (2009): „Introdukcija novih sorata šljive“
- Savić, Z., Milinović, B. (2009): „Prilagodba hrvatskog voćarstva tržišnom redu svježeg voća i povrća u EU“
- Kubanović, V., Bukovčan, R., Petric, I.V., Gašparec-Skočić, Lj. (2009): Laboratory Competence in Scope of Wine Analytics Established by Interlaboratory Comparison, Konferencija „Kompetentnost laboratorija CROLAB“, Cavtat, 14. - 17. listopada.

Radionice/seminari:

- Mihaljević B.: Rezultati uspostave vinogradarskog katastra u RH, Savjetnički dani VVV-a, Vrbovec, 5. veljače 2009.
- Mihaljević, B.: Rezultati uspostave vinogradarskog katastra u RH, 16. Međunarodni sajam vinogradarstva, vinarstva i voćarstva Slavin 2009., Orahovica, 13. ožujka 2009.
- Mihaljević, B.: Zaštita zemljopisnog podrijetla vina, sudjelovanje na radionici koju je organizirao Hrvatski zavod za poljoprivredno savjetodavnu službu, Nadin (vinogorje Benkovac-Stankovci), 20. veljače 2009.
- Hren, K.: Sudjelovanje na radionici Irex-Arome „Nove tehnologije u području mikrobiologije, u prehrambenoj industriji“, Jastrebarsko, lipanj 2009.
- Vičić, M., Bosankić, G.: Problematika izvoza vina, Vinski forum, Kutjevo, listopad 2009.
- Alpeza, I.: „Voćna vina, proizvodnja i zakonodavstvo“, predavanje za djelatnike HZPSS-a, Savjetnički dani vinogradarstva, vinarstva i voćarstva, Vrbovec, veljača 2009.
- Predavanje studentima druge godine Agronomskog fakulteta, s temom „Vinsko zakonodavstvo“ u sklopu kolegija „Osnove vinogradarstva i vinarstva“, siječanj 2009.
- Alpeza, I.: „Tehnologije proizvodnje voćnih vina i zakonodavstvo“, 16. Međunarodni sajam Slavin 2009, Orahovica, ožujak 2009.

- Alpeza, I.: sudjelovanje u radu OIV-a, podsekcije „Tehnologija vina“ i ad hoc grupe „Wine Competiton“, ožujak 2009.
- Alpeza, I.: „Proizvodnja voćnih vina, tehnologije i zakonodavstvo“, 11. Dani voća Koprivničko križevačke županije, Đurđevac, listopad 2009.
- Alpeza, I.: članak u knjizi grupe autora „Dingač, priča o velikom hrvatskom vinu“, članak u knjizi grupe autora „Vinogradarski i vinski atlas Hrvatske“, članak u knjizi N. Miroševića i suradnika „Veliki vinogradarsko vinarski leksikon“
- Vujević, P.: „Nove tehnologije i sorte šljive“, 4. Znanstveno-stručno savjetovanje hrvatskih voćara s međunarodnim sudjelovanjem, Rovinj, 4. - 6. ožujka 2009.
- Mihaljević, B.: Sudjelovanje u radionicama Tržnog reda vina u organizaciji VAKAKIS-a, siječanj-travanj 2009.
- „Dani jabuke Đakovo“ Introdokcija novih sorti voća i izložba jabuka, Đakovo, listopad 2009.
- Godišnji sastanak radne grupe za voće Ureda zajednice za zaštitu novih biljnih sorti (CPVO), Angers, Francuska, 27. - 29. rujna 2009.
- 5. Lombergarjev sadjarski posvet, Maribor, Slovenija, 11. prosinca 2009.
- „Dan otvorenih vrata Odjela za voćarstvo s naglaskom na šljivu i jabuku“, Pokusni centar Donja Zelina, 25.08.2009.
- Degustacija sedam sorti šljiva u Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Zagreb, 1. rujna 2009.
- Izložba jabuka na Eko-etno Hrvatska - Europa Tour 2009, Zagreb, 14. - 18. listopada 2009.
- 10. izložba jabuka, Velika Gorica, 14. - 15. studenoga 2009.
- Sudjelovanje svih djelatnika, certificiranih degustatora, na različitim ocjenjivanjima vina
Djelatnici Laboratorija kontinuirano sudjeluju na stručnim seminarima, radionicama i skupovima:
- Upravljanje projektnim ciklusom II, SDURF, Zagreb, 7. - 9. prosinca 2009.
- „Ispitivanje osposobljenosti laboratorija“ u organizaciji HAA i tvrtke „LGC Standards“, s obzirom na zahtjeve norme 17025.
- Radionica o određivanju mjerne nesigurnosti za laboratorije u području kontrole kvalitete mlijeka i vina u organizaciji Državnog zavoda za mjeriteljstvo te u suradnji s HAA i Institutom za referentne materijale i mjerenja Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije (Geel, Belgija) u sklopu projekta CARDS 2004 „Razvoj nacionalnog sustava mjeriteljstva, normizacije, ocjene sukladnosti i ovlašćivanja“.
- Kemija stabilnih izotopa u kontroli kvalitete hrane u Institutu za zaštitu zdravlja potrošača Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije (Ispra, Italija).
- Edukacija o uspostavi izotopnih metoda u laboratoriju koju su vodili dr. sc. Oliver Kraht i dr. sc. Jens Radke iz tvrtke Termo Fischer iz Bremena, Njemačka.
- Seminari o mjernoj nesigurnosti i validaciji analitičkih metoda u organizaciji HMD-a, odnosno CROLAB-a.
- Seminar i rasprava HMD-a „Norma HR EN ISO/IEC 17025“.
- Tribina „Umjeravanje i certificirani sustavi upravljanja“, listopad 2009.
- Seminar „Norme koje se koriste u radu laboratorija“.

3.4. ZAVOD ZA TLO I OČUVANJE ZEMLJIŠTA

Zavod za tlo i očuvanje zemljišta od imovine posjeduje zgradu s pripadajućim zemljištem (cca 1,2 ha). U tijeku je provedba odluke Vlade RH o raspodjeli imovine IPK poljoprivredni znanstveni centar Osijek koji je u postupku likvidacije na dva sljednika: Zavod za tlo i očuvanje zemljišta i Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo.

Od opreme Zavod raspolaže:

- uredskom opremom i informatičkom opremom,
- laboratorijskom opremom za obavljanje kemijskih i fizikalnih analiza tla,
- od prijevoznih sredstava jednim osobnim i dva terenska vozila.

Rezultati

Djelokrug rada Zavoda za tlo i očuvanje zemljišta, definiran je Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (NN 152/08) i Zakonom o osnivanju Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo (NN 25/09).

Djelatnosti koje su definirane zakonom o poljoprivrednom zemljištu odnose se na određivanje stanja onečišćenosti poljoprivrednog zemljišta (inventarizacija), trajno praćenje (monitoring) poljoprivrednog zemljišta, kojim se trajno prati stanje svih promjena u poljoprivrednom zemljištu (fizikalnih, kemijskih i bioloških), a napose sadržaj štetnih tvari u poljoprivrednom zemljištu, uspostava informacijskog sustava onečišćenog poljoprivrednog zemljišta. Djelatnosti koje su definirane Zakonom o osnivanju Centra odnose se na ispitivanje plodnosti poljoprivrednog zemljišta i izrada preporuka prihvatljive gnojidbe, kemijska analiza organskih i mineralnih gnojiva te poboljšivača tla.

Uzorkovano je 3.097 uzoraka, što je u odnosu na 2008. godinu smanjenje od 44%. Slična je situacija i u broju obavljenih laboratorijskih analiza, gdje je u odnosu na 2008. godinu zabilježeno smanjenje od 42% (Tablica 3.4.1.).

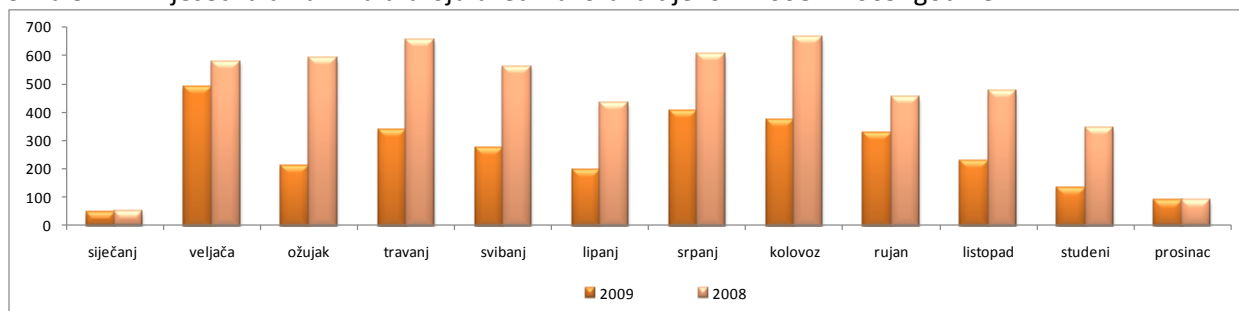
Uz kontrolu plodnosti poljoprivrednog zemljišta Zavod provodi analizu biljnog materijala, organskih i mineralnih gnojiva te stočne hrane.

Tablica 3.4.1. Pregled aktivnosti Zavoda za tlo prema broju uzetih i analiziranih uzoraka

kategorija	2008.	2009.	indeks %
kemija tla	4.739	2.708	57
fizika tla	206	51	25
biljni materijal	308	97	31
stočna hrana	196	187	95
gnojivo (organsko i mineralno)	45	54	120
ukupno - uzoraka	5.494	3.097	56

Izvor: HCPHS, ZTOZ, prosinac 2009.

U Zavodu za tlo i očuvanje zemljišta, s obzirom na dinamiku posla zamjetna je pojačana aktivnost tijekom travnja, srpnja i kolovoza.

Slika 3.4.1. Mjesečna dinamika u broju uzetih uzoraka tijekom 2008. i 2009. godine

Izvor: HCPHS, ZTOZ, prosinac 2009.

Zavod od početka rada provodi ispitivanja plodnosti poljoprivrednog zemljišta u suradnji s Poljoprivrednim fakultetom iz Osijeka. Preporuke za jednogodišnje kulture izrađuje Poljoprivredni fakultet u Osijeku, a za višegodišnje kulture preporuke izrađuje na vlastitom modelu programa Zavod za tlo i očuvanje zemljišta.

Jedan dio obavljenih analiza vezan je za operativne programe MPRRR-a pri podizanju višegodišnjih nasada. Navedene analize subvencioniraju županije, pa su analize preduvjet za ostvarivanje kapitalne potpore MPRRR-a.

Tablica 3.4.2. Ostvarene aktivnosti ispitivanja kontrole plodnosti poljoprivrednog zemljišta prema broju uzoraka i kulturama, obavljene unutar Zavoda

kategorija	2008.	2009.	indeks %
višegodišnji nasadi	2.867	1.496	52
ratarske kulture	1.301	697	54
n-mineralni - prihrana	571	515	90
ukupno	4.739	2.708	57

Izvor: HCPHS, ZTOZ, prosinac 2009.

Tablica 3.4.3. Ostvarene aktivnosti ispitivanja kontrole plodnosti poljoprivrednog zemljišta prema broju uzoraka

vrsta obavljanja poslova	2008.	2009.	indeks %
Osječko-baranjska županija	1.432	468	33
Virovitičko-podravska županija	288	234	81
Vukovarsko-srijemska županija	687	452	66
Brodsko-posavska županija	314	165	53
Ostale županije	-	-	-
ugovorena suradnja	2.721	1.319	48
Osječko-baranjska županija	1.450	1.187	82
Virovitičko-podravska županija	47	18	38
Vukovarsko-srijemska županija	127	13	10
Brodsko-posavska županija	229	96	42
Ostale županije	371	126	34
izvan projekata	2.224	1.440	65

Izvor: HCPHS, ZTOZ, prosinac 2009.

Pod zajedničkim naslovom „Kontrola plodnosti tla na obiteljskim gospodarstvima kod podizanja višegodišnjih nasada“, „Kontrola plodnosti tla na obiteljskim gospodarstvima za unapređenje ratarske i povrtlarske proizvodnje“ i „Analiza tla kao temelj gnojidbe i povećanja poljoprivredne proizvodnje“, odvijala se kontrola plodnosti poljoprivrednog zemljišta (KPPZ) slijedom ugovorene suradnje sa sljedećim županijama: Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Brodsko-posavska, Virovitičko-podravska (Table 3.4.3.).

Osim ugovorene suradnje obavljaju se analize i na „doneseni uzorak“ pojedinih poljoprivrednih proizvođača. Ovaj dio odnosi se na poljoprivredne proizvođače s već uhodanom poljoprivrednom proizvodnjom, te velike poljoprivredne tvrtke koje razumiju važnost ispitivanja plodnosti tla u cilju ostvarenja boljih proizvodnih rezultata. Broj analiza ovih uzoraka približno se zadržao na razini 2008.

U tijeku je izrada dokumentacije za akreditaciju sedam metoda iz područja ispitivanja plodnosti tla (ISO 17025), a kontinuirano se radi i na usavršavanju i razvoju metoda iz cjelokupnog područja rada laboratorija, posebice na području metoda vezanih za zaštitu poljoprivrednog zemljišta.

Sudjelovanje u izradi propisa:

- Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja sredstava naknade koja se plaća zbog promjene namjene poljoprivrednog zemljišta (NN 87/2009) i dopuna Pravilnika (NN 2/2010);
- Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima (NN 32/2010);
- Pravilnik o Metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta (monitoring/ kemijska analiza tla na poljoprivrednim površinama u zakupu i dugogodišnjem zakupu),
- Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta,

Suradnja s drugim institucijama:

UGOVORI I SPORAZUMI

- Ugovor o razmjeni podataka za potrebe digitalizacije Osnovne pedološke karte RH M 1:50 000 u sklopu projekta HIST - Suradnja s AZO - okončanje: rujna 2010.
- Sporazum br. S1/09 o znanstveno-tehničkoj suradnji od 15. travnja 2009. godine s Poljoprivrednim fakultetom u Osijeku - na snazi do prekida jedne od strana.

Sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima

- Rašić, D., Komesarović, B., Šeput, M., Andrišić, M., Cvjetković, S. (2009): „Influence of the Soil pH Value to the Energy Germination of Pea“, 44. Croatian and 4th International Symposium on Agriculture, Opatija, 16. - 20. veljače 2009.
- Vukadinović, V., Jug, I., Vukadinović, V., Kraljićak, Ž., Đurđević, B., Rašić, D. (2009): „Geostatički model procjene potrebe za kalcijacijom tala Osječko-baranjske županije“, 44. Croatian and 4th International Symposium on Agriculture, Opatija, 16. - 20. veljače 2009.
- Komesarović, B., Klaić, D. (2009): „Program trajnog motrenja poljoprivrednih tala RH“, Znanstveno-stručni skup – Tehnologija zbrinjavanja otpada i zaštita tla, Zadar, 18. - 21. listopada 2009.
- Komesarović, B., Rašić, D. (2009): „Analiza tla i podizanje nasada vinove loze na području podunavlja“, 42. Iločka berba grožđa, Ilok, 9. rujna 2009.

Radionice/seminari:

- Komesarović, B.: Terenska ekskurzija Hrvatskog tloznanstvenog društva, Gospić – Lovinec – Starigrad – NP Paklenica, 7. - 8. srpnja 2009.
- Rašić, D., Komesarović, B.: Edukacija u GISDATA – Desk 2, Zagreb, 21. - 25. rujna 2009.
- Rašić, D., Komesarović, B.: TAIEX i AZO radionica o uspostavi informacijskog sustava zaštite okoliša, Zagreb, 5. studenoga 2009.
- Šeput, B., Lazar, I.: Seminar „Novosti i promjene u računovodstvu od 2009. i fin. izvještaji za 2008. godinu“
- Cvjetković, S., Lončarić, S., Perić, Š.: Seminar HMD-a: Norma HRN EN ISO/IEC 17025, Zagreb, 17. lipnja 2009.

3.5. ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU I HRANU

Rezultati

Aktivnosti ovog Zavoda započinju imenovanjem v.d. predstojnika Zavoda.

Zavod sudjeluje u izradi propisa u povjerenstvima MPRRR-a:

- Izrada Pravilnika o proizvođačkim organizacijama (PO) u sektoru voća i povrća (NN 4/10),
- Izrada Pravilnika o operativnom programu proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća, akt u pripremi,
- Rad u povjerenstvima vezanim za Pravilnik o upisu sorti u popis sorti voćnih vrsta (NN 98/09),
- Rad u povjerenstvima po osnovi Pravilnika o kakvoći voća (NN 114/08).

Druge aktivnosti u 2009. godini

Zavod sudjeluje u aktivnostima:

- vezanim za rad u povjerenstvima (DZS – definiranje varijabli sukladno protokolima EUROSTATA i izrada poveznica s grupacijom, ARKOD – poslovi na definiranju varijabli unutar Pravilnika za operativnu provedbu te promidžba na razini pilot projekta i konačnog programa),
- vezanim za propise i jasnije definiranje zadaća i planiranje budućih projekata, a sve temeljeno na kontaktima s HAH, MPRRR i HCPHS, sukladno odredbama Zakona o hrani (NN 46/07),
- prilagodbe Republike Hrvatske s pravnom stečevinom EU te predstojećim zahtjevnim zadaćama vezanim za zatvaranje poglavlja poljoprivrede
- vezanim za Zakon o poljoprivredi (NN 149/09), te
- upoznavanja proizvođača, prerađivača, otkupljivača i potrošača s budućim mjerama nakon ulaska RH u EU.

Rješavanje postupka upisa HCPHS u Upisnik OPG te time brisanje bivših Zavoda i Stanice iz Upisnika OPG. Trenutno se (zbog sjedišta HCPHS u Zagrebu) sve k.č. vode u bazi Gradskog ureda za poljoprivredu i šumarstvo u Zagrebu.

Sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima

- 44. hrvatski i 4. međunarodni simpozij agronoma, Opatija, Hrvatska, 16. - 20. veljače 2009., Zbornik radova 44. hrvatskog i 4. međunarodnog simpozija agronoma, Lončarić Z., Marić S. (ur.). Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera, Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Osijek, 2009. (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
- Biško, A., Slunjski, S., Ćosić, T. (2009): Primanje i raspodjela kalcija po biljnim organima jagode u uvjetima zaslanjene hranidbene podloge.
- Biško, A., Slunjski, S., Ćosić, T. (2009): Primanje i raspodjela magnezija po biljnim organima jagode u uvjetima zaslanjene hranidbene podloge.
- Biško, A., Čoga, L., Ćosić, T. (2009): Primanje i raspodjela kalija po biljnim organima jagode u uvjetima zaslanjene hranidbene podloge
- Međunarodni znanstveno-stručni skup Hrvatsko oplemenjivanje bilja, sjemenarstvo i rasadničarstvo i Europske integracije, Šibenik, 30. rujna -2. listopada 2009.
- Biško, A., Vujević, P., Jelačić, T., Halapija Kazija, D., Milinović, B., Horvat-Budimir, K. (2009): Struktura kultivara šljive u nasadima podignutim u posljednjih deset godina.
- Biško, A., Vujević, P., Jelačić, T., Halapija Kazija, D., Milinović, B. (2009): Biološke značajke kultivara šljive Reingold cijepljenog na slabobujnoj podlozi Wavit.
- Biško, A., Vujević, P., Jelačić, T., Halapija Kazija, D., Milinović, B., Jukić, Lj. (2009): Struktura kultivara trešnje u nasadima podignutim u posljednjih deset godina.

Znanstveno-stručni skup

Tehnologije zbrinjavanja otpada i zaštita tla, Zadar 18. - 21. listopada 2009.

- Biško, A., Milinović, B., Savić, Z., Čoga, L., Jurkić, V., Slunjski, S. (2009): Sadržaj humusa u tlima Republike Hrvatske namijenjenim za podizanje trajnih nasada.

3.6. ZAVOD ZA AGRARNU EKONOMIKU I SELO

Rezultati

Aktivnosti ovog Zavoda započinju imenovanjem v.d. predstojnice Zavoda, no i nakon imenovanja aktivnosti Zavoda odnose se na poslove ustrojavanja Centra i rad Ureda ravnateljice te uključuju:

izradu analiza, izvješća, podloga, studija vezanih za područje djelatnosti Centra, a za potrebe Centra i Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja,

- pripremanje izvješća i materijala za sjednice Upravnog vijeća,

- sudjelovanje u izradi financijskog plana Centra za proračunsko razdoblje 2010. - 2012. godine.

- sudjelovanje u izradi programa rada Centra za 2010. godinu,

- sudjelovanje u izradi Strategije razvoja Zavoda za maslinarstvo i južne kulture,

- poslove vezane za informiranje javnosti te predstavljanje javnosti rada Centra, uspostavu i administriranje web stranice www.hcphs.hr te ostale poslove vezane za predstavljanje javnosti rada Centra,

- poslove organizacije i nabave Ureda ravnateljice Centra.

Sudjelovanje na znanstvenim i stručnim skupovima

- Njavro, M., Bedek, Ž., Smrek, S. (2009): "Facing Climate Change in Wine Sector with Innovative Risk Management Strategies", Proceedings of 32nd World Vine and Wine Congress of the OIV, Zagreb, 28. lipnja - 3. srpnja 2009.
- Bedek, Ž., Mihaljević, B., Bosankić, G. (2009): "Economic Importance of Graševina Variety cv. Riesling Italico, in the Republic of Croatia", Proceedings of 32nd World Vine and Wine Congress of the OIV, Zagreb, 28.6. - 3. srpnja 2009.
- Gašparec-Skočić, Lj., Bedek, Ž., Banić, B. (2009): Wine Marketing Trends in the Republic of Croatia, Proceedings of 32nd World Vine and Wine Congress of the OIV, Zagreb, 28.6. - 3. srpnja 2009.
- Majnarić, F., Mihaljević, B., Bedek, Ž. (2009): "Stamp – Proof of Traceability in Wine Quality Control in the Republic of Croatia", Proceedings of 32nd World Vine and Wine Congress of the OIV, Zagreb, 28.6. - 3. srpnja 2009.

3.7. ZAVOD ZA MASLINARSTVO I JUŽNE KULTURE

Zavod raspolaže s 26,2873 ha poljoprivrednog i građevinskog zemljišta na četiri lokacije:

- Lapad - 34.559 m² zemljišta,
- Čibača - 72.551 m²,
- Brsečine - 147.455 m² i
- Ston - 8.308 m² zemljišta.

Lokacije na Brsečinama i Stonu zapuštene su od završetka Domovinskog rata.

Od opreme Zavod raspolaže s:

- osnovnom uredskom opremom i minimalnom informatičkom opremom,
- laboratorijskom opremom,
- strojevima i alatima za obradu tla (traktor s priključcima) te dva terenska vozila.

Rezultati

Faze proizvodnje do gotovog proizvoda nisu se pratile, ali postoje podaci za prodaju i zalihe.

Prodaja je razvrstana po grupama proizvoda kroz 2008. i 2009.

Prodano je 55.133 kom biljnog materijala. U ukupnoj prodaji Lapad ima veće učešće zbog proizvodnje i prodaje sezonskog cvijeća i presadnica povrća dok Čibača proizvodi i prodaje pretežno voćne sadnice. Prodaja je znatno pala u odnosu na 2008., za 38% na razini Zavoda, s tim da je taj pad u Lapadu 52% a u Čibači 7% (Tablica 3.7.1. i Tablica 3.7.2.). Razlozi su smanjene vlastite aktivnosti, a i smanjena kupovna moć stanovništva.

Tablica 3.7.1. Prodaja po grupama proizvoda na lokalitetu Lapad u 2008. i 2009. (komada)

grupe proizvoda	2008.	2009.	Indeks %
1. grmovi	6.875	2.900	42
2. trajnice	14.345	3.407	24
3. penjačice	1.302	349	27
4. drveće	117	41	35
5. palme	40	28	70
6. voćne sadnice	152	104	68
7. sezonsko cvijeće	20.905	9.759	47
8. presadnice povrća	26.588	30.406	114
9. mješavina zemlje	484	58	12
ukupno	70.808	47.052	66

Izvor: HCPHS, ZMJK, prosinac 2009.

Tablica 3.7.2. Prodaja po grupama proizvoda na lokalitetu Čibača u 2008. i 2009. (komada)

grupe proizvoda	2008.	2009.	Indeks %
1. grmovi	924	119	13
2. trajnice	470	230	49
3. penjačice	22	109	495
4. drveće	393	289	73
5. palme	2.352	443	19
6. voćne sadnice	6.734	6.891	102
ukupno	10.895	8.081	74

Izvor: HCPHS, ZMJK, prosinac 2009.

Tablica 3.7.3. Zbirni podaci o prodaji po lokalitetima u 2008. i 2009. (komada)

prodaja (komada)	2008.	2009.	Indeks %
ukupno lapad	70.808	47.052	66
ukupno čibača	10.895	8.081	74
sveukupno	81.703	55.133	67

Izvor: HCPHS, ZMJK, prosinac 2009.

Na dan 31. prosinca 2009. popisana je biološka imovina i biljni materijal koji je grupiran po uobičajenim tržišnim grupama i procijenjena je vrijednost prema novom cjeniku i obilježjima u cjeniku. Popisom je obuhvaćeno 44.184 kom biljnog materijala proizvođačke vrijednosti od 719.531,00 KN. Ovakvim načinom vrednovanja (Tablica 3.7.4., Tablica 3.7.5. i Tablica 3.7.6.) stvorila se osnova usporedivosti podataka iz 2008. i 2009. s budućim razdobljima.

Tablica 3.7.4. Stanje zaliha po grupama proizvoda na dan 31. prosinca 2009. za lokalitet Lapad

grupe proizvoda	komada
1. grmovi	13.310
2. trajnice	10.338
3. penjačice	3.701
4. drveće	847
5. voćne sadnice	530
6. palme	925
7. presadnice povrća	171
ukupno	29.822

Izvor: HCPHS, ZMJK, prosinac 2009.

Tablica 3.7.5. Stanje zaliha po grupama proizvoda na dan 31. prosinca 2009. za lokalitet Čibača

grupe proizvoda	komada
1. grmovi	2.431
2. trajnice	13
3. drveće	677
4. voćne sadnice	10.947
5. palme	294
ukupno	14.362
sveukupno	44.184

Izvor: HCPHS, ZMJK, prosinac 2009.

Tablica 3.7.6. Zbirni prikaz stanja zaliha po lokalitetima

stanje zaliha 31.12.2009.	komada	proizvođačka vrijednost (KN)
ukupno lapad	29.822	364.795
ukupno čibača	14.362	354.736
sveukupno	44.184	719.531

Izvor: HCPHS, ZMJK, prosinac 2009.

- Usluge laboratorija za fizikalno kemijske analize - obuhvaćaju fizikalno-kemijsku analizu vina, maslinova ulja i tla (Tablica 3.7.7.) na obiteljskim i većim poljoprivrednim gospodarstvima.

Tablica 3.7.7. Broj analiziranih uzoraka vina, tla i maslina u laboratoriju Zavoda

broj analiziranih uzoraka	2008.	2009.	indeks %
vino	892	961	108
tlo	84	42	50
maslinovo ulje	285	281	99

Izvor: HCPHS, ZMJK, prosinac 2009.

- Podizanje matičnog nasada agruma, kategorije „osnovni“. Nabavljene su plemke limuna, mandarina, grejpfruta i naranče od Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša iz Splita. Nakon proizvodnje sadnica, planira se postupiti prema certifikacijskoj EPPO shemi te provesti postupak umatičenja.
- Kolekcioniranje domaćeg genfonda masline područja južne Dalmacije. Projekt kolekcioniranja autohtonih sorata maslina započet je prije 2007. godine vlastitim sredstvima, s ciljem stvaranja osnove za tehnologijska i oplemenjivačka istraživanja.
- Praćenje kvalitete maslinova ulja. Na području Dubrovačko-neretvanske županije provodi se određivanje optimalnog vremena berbe maslina. S obzirom na značaj maslinarstva kao jedne od osnovnih poljoprivrednih grana stanovništva ovog područja, cilj ovog projekta je analiza stanja u maslinarstvu Dubrovačko-neretvanske županije te povećanje kvalitete u procesu proizvodnje maslinova ulja.

Obavljanje poslova sukladno propisima

- Održavanje i podizanje matičnih nasada voća. U skladu sa Zakonom o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorata poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08), Zavod posjeduje i održava matične i koleksijske nasade sljedećih voćnih vrsta: maslina, trešnja, maraska, feioa, nešpola, oskoruša, žižula, kaki, šipak, kivi, rogač, smokva, limun, šedok, četrun, mandarina, naranča, grejpfrut, bajam, kruška, jabuka, šljiva, marelica, breskva i nektarina.

Suradnja s drugim institucijama

- Prijavljen je IPA 2007 projekt – Prekogranična suradnja Hrvatska – Crna Gora (Zavod je voditelj projekta). Predviđena je suradnja s Crnom Gorom na međunarodnom projektu „Traditional Olive Industry Like a Part of Cross Border Tourism Offer“, koji bi se financirao sredstvima IPA programa. Cilj ovog projekta je pridonijeti razvoju socioekonomskih prilika kroz diverzifikaciju prekogranične turističke ponude. Specifični cilj je poboljšanje kakvoće turističke destinacije, stvaranjem ponude kroz prekogranični „turizam maslina“ (cross border olive tourism offer), temeljen na autentičnim proizvodima masline, tradicije i kulture. Predviđeno trajanje projekta je dvije godine.
- Održavanje matičnih nasada podloga za vinovu lozu. Ovaj projekt je započeo kao VIP projekt u suradnji s Agronomskim fakultetom iz Zagreba, kao dio projekta "Vinogradarski rasadnik u funkciji otočkog razvoja". Zato je u rasadniku Čibača podignut matični nasad, kategorije "CERT", sljedećih vrsta loznih podloga: Richter 110, Ruggeri 140, Paulsen1103, Kober 5BB, SO₄ i 41B.
- Održavanje matičnih nasada stolnih sorata vinove loze. U rasadniku Čibača posađeno je ukupno 1.000 matičnih trsova vinove loze, kategorije "CERT" i "CAC", sorata Cardinal, Regina, Muškat Hamburg, Sultanina, Victoria, Matilda i Italia na različitim podlogama. Cilj projekta je utvrditi svojstva navedenih sorata u uvjetima naše regije. ZMJK nastavlja dalje samostalno raditi na ovom projektu.

Sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima

Djelatnice laboratorija ZMJK-a su bile nazočne:

- tribini „Maslina i maslinovo ulje“ u organizaciji SMS prehrambenog razvojnog centra u Klisu, 23. siječnja 2009.
- Komisiji za ocjenjivanje vina u HZVV-u u Zagrebu
- konzultacijama u laboratoriju HZVV-a na temu akreditacije laboratorija prema HRN EN ISO/IEC 17025
- susretu maslinara i uljara Noćnjak 09. u organizaciji Zadružnog saveza Dalmacije u Mlinima, 3. - 5. travnja 2009.

- županijskoj manifestaciji Vino u tradiciji življenja kao član komisije za ocjenjivanje vina u Stonu, 29. svibnja 2009.
- seminaru HMD „Norma“ u HZVV-u, 17. lipnja 2009.
- 32. svjetskom kongresu vinogradarstva i vinarstva, Zagreb, 28.6. – 3. srpnja 2009.
- radnom sastanku za projekt prekogranične suradnje IPA RH – CG mjera 1.2 na temu projekta iz maslinarstva, Tivat, 16. listopada 2009.
- hrvatskom šampionatu maslinovih ulja Ultra extra kao član panela za ocjenjivanje mladih ulja, Zagreb, 5. prosinca 2009.

4. KRATICE KOJE SE KORISTE U TEKSTU

AP – Agencija za plaćanje

AZO – Agencija za zaštitu okoliša

CAACP - Croatia Agricultural Acquis Cohesion Project (Pravno i institucionalno usklađivanje u području poljoprivrede s pravnom stečevinom EU)

CPVO – Community Plant Variety Office (Ured Europske unije za zaštitu novih biljnih sorti)

EPPO – European Plant Protection Organization

EU – Europska Unija

FAO – Food and Agriculture Organization

HAA – Hrvatska akreditacijska agencija

HAH – Hrvatska agencija za hranu

HMD – Hrvatsko mjeriteljsko društvo

IAEA – International Atomic Energy Agency

IPP – izvještajno prognozni poslovi

ISTA – International Seed Testing Association

MPRRR – Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja

NN – Narodne novine

PPN – program posebnog nadzora

RH – Republika Hrvatska

SZB – sredstvo za zaštitu bilja

TAIEX – Technical Assistance and Information Exchange

UPOV – International Union for the Protection of New Varieties of Plants (Međunarodna Unija za zaštitu novih biljnih sorti)

UR – Ured ravnateljice

ZMJK – Zavod za maslinarstvo i južne kulture

ZSR – Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo

ZTOZ – Zavod za tlo i očuvanje tamljišta

ZVVV – Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo

ZZB – Zavod za zaštitu bilja